

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

культури і креативних індустрій

цифрового мистецтва

УДК: 7.02:004.93:[75.056:087.5

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему

Особливості формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури

Виконала: студентка групи БЦМск-22

спеціальності 023 Образотворче

мистецтво, декоративне мистецтво,

реставрація

ОПП Цифрове мистецтво

Маліцька Д.С. _____

Науковий керівник Дубрівна А.П.

Рецензент Рибченко О.Г.

Київ 2024

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
Інститут культури і креативних індустрій
Кафедра цифрового мистецтва
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
ОПП Цифрове мистецтво

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
цифрового мистецтва

к. мист., доц. Дубрівна А. П.
« _____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Маліцька Дарина Сергіївна

1. Тема роботи Особливості формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури
Науковий керівник роботи Дубрівна Антоніна Петрівна, к. мист., доц.
затверджені наказом КНУТД від _____ лютого 2024 року № _____
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи червень 2024 року
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи наукові публікації, навчальна література дослідження проєктування образу персонажу
4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ, Розділ 1 Теоритичні засади формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури, Розділ 2 Аналіз сучасних практик створення художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури, Розділ 3 Розробка художнього образу для ілюстрацій дитячої книги «Ліл – серце магії», Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки
5. Дата видачі завдання 1 вересня 2023 року

АНОТАЦІЯ

Маліцька Д. С. «Особливості формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури».

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2024 рік.

Кваліфікаційна робота проводить аналіз сучасного стану ілюстрацій в дитячих книгах, включаючи класифікацію видів сучасної дитячої ілюстрації. Дослідження також охоплює розробку практичних підходів до створення персонажів та визначення впливу ілюстрацій на розвиток уяви дітей. На основі результатів дослідження розроблено нові методики та підходи до формування художніх образів в ілюстраціях, спрямованих на покращення якості ілюстративного мистецтва в дитячій літературі. Робота включає аналіз сучасних тенденцій у створенні ілюстрацій, враховуючи потреби та інтереси сучасних дітей. Результати дослідження надають цінний внесок у розвиток сучасної дитячої літератури та відображаються на практиці створення ілюстрацій для дитячих книг.

Ключові слова: цифрове мистецтво, ілюстрація, дитяча література, художній прийом, графічне мистецтво, стилізація персонажа, художній образ.

SUMMARY

Malitska D. S. «Features of the formation of an artistic image in illustrations of children's literature». Qualification work in the specialty 023 Fine Arts, Decorative Arts, Restoration – Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2024.

The qualification work conducts an analysis of the current state of illustrations in children's books, including the classification of types of modern children's illustration. The research also encompasses the development of practical approaches to character creation and determining the impact of illustrations on children's imagination development.

Based on the research results, new methodologies and approaches to forming artistic images in illustrations have been developed, aimed at improving the quality of illustrative art in children's literature. The work includes an analysis of current trends in illustration creation, taking into account the needs and interests of contemporary children.

The research results make a valuable contribution to the development of modern children's literature and are reflected in the practice of creating illustrations for children's books.

Keywords: digitalart, illustration, children's literature, artistic technique, graphicart, character stylization, artistic imag.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	10
1.1. Аналітичний огляд джерельної бази дослідження	10
1.2. Категоріально-понятійний апарат за темою дослідження	14
1.3. Історичні передумови формування художнього образу в дитячій літературі.....	19
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРАКТИК СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
2.1. Огляд методів формування персонажів у дитячих ілюстраціях	26
2.2. Аналіз ефективних практик створення ілюстрацій для дитячих книг на прикладі сучасних проєктів в Україні.....	32
2.3. Ілюстрація як важіль візуальної комунікації книги і дитини	40
Висновки до розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ДЛЯ ІЛЮСТРАЦІЙ ДИТЯЧОЇ КНИГИ «ЛІЛ-СЕРЦЕ МАГІЇ»	45
3.1. Особливості розробки та формування персонажів для ілюстрацій дитячої книги «Ліл-серце магії»	45
3.2. Аналіз використання художніх засобів та стилів для втілення образів героїв.....	53
3.3. Практичні методи та рекомендації зі створення ефективних ілюстрацій для дитячих книг	60
Висновок до розділу 3.....	65
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми полягає у важливості вивчення та розуміння процесу формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури в сучасному світі. Дитяча література займає важливе місце в культурному розвитку молодого покоління, а ілюстрації, що супроводжують ці тексти, відіграють ключову роль у формуванні візуального сприйняття та уявлення читачів молодшого віку.

Проблема є актуальною на сучасному етапі розвитку науки у контексті сучасної цифрової епохи ілюстрації дитячої літератури набули нового значення та впливу, завдяки зростанню доступності технологій та розвитку мультимедійних форматів. Вивчення особливостей формування художнього образу в ілюстраціях стає важливим як для розуміння психологічних та культурних аспектів впливу дитячої літератури на розвиток дитячої уяви та емоційної сфери, так і для визначення оптимальних методів створення та використання ілюстрацій у педагогічній та виховній роботі з дітьми.

Виходячи з вище зазначеного, ілюстрація набуває ваги і значимості в контексті дитячої літератури, тому обрана тема – «Особливості формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури».

Метою дослідження є визначення особливостей формування художнього образу персонажу в ілюстраціях дитячої літератури; систематизація образотворчих підходів, що впливають на процеси створення зображення. Розробка практичних рекомендацій в створенні ілюстрацій з оптимальним використанням підходів, які відповідають сучасним вимогам інтерпретації та сприйняття молодими читачами.

Завдання дослідження. Для реалізації мети поставлено такі завдання:

- провести аналіз теоретичної бази та наукових методів сучасного стану ілюстрацій у дитячих книгах;
- визначити ключові прийоми мистецтва у створенні художніх образів для дитячих ілюстрацій;

- сформувати рекомендації для ефективної розробки ілюстрацій у дитячій літературі.

Об'єктом дослідження є книжкова дитяча ілюстрація в контексті графічного мистецтва.

Предметом дослідження є аспекти створення художнього образу засобами образотворчого мистецтва.

Методологію дослідження склали такі методи: аналіз і синтез для глибшого розуміння та оцінки ілюстрацій дитячої літератури та виявлення ключових проблем і пропозицій в цій галузі; класифікація та порівняння для систематизації ілюстративних рішень та порівняння різних способів створення образів у різних жанрах дитячої літератури; структурний аналіз для вивчення будови та організації художніх образів персонажів в ілюстраціях; дослідження історичного контексту для вивчення еволюції та походження ілюстрацій у дитячій літературі; аналіз аналогів для виявлення подібних аспектів у художній творчості та літературі з метою кращого розуміння об'єкта дослідження.

Інформаційну базу дослідження склали праці:

- фундаментальні дослідження істориків і теоретиків мистецтва (Олійник В., Моллі Б., Маркус Л., Кара С., Куелі-Гейнер К.);
- наукові дослідження та статті (Дубрівна А.П., Рибченко О.Г., Кадоркіна, Ю., Сенчило-Татліліоглу Н., Новік Г.В., Юрченко С., Цаценко Є., Удяк Г., Мельник О., Коломійченко О., Кротевич О., Манюхіна А., Аркоя Е., Котубей-Геруцька О., Попова М., Косік С., Крус Г., Руловс К., Мазніченко О.);
- джерела мережі Інтернет за темою ілюстрації, художній образ в дитячій літературі.

Отримані результати та їх елементи наукової новизни полягають у тому, що:

- розроблено та систематизовано практичні підходи до створення персонажів у дитячих ілюстраціях, враховуючи основні принципи графічного мистецтва та ефективні методи побудови образів.

– проведена класифікація видів сучасної дитячої ілюстрації, що дозволила виявити різноманітність стилів, технік та підходів у створенні візуального зображення.

– виявлено методи та стратегії формування художнього образу в ілюстраціях, спрямовані на покращення сприйняття художнього образу та взаєморозуміння з читачами молодшого віку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в наступному: систематизування видів ілюстрацій у сучасній дитячій літературі допомагає розібратися у різноманітності стилів, технік та підходів до створення зображення, що спрямовані на розвиток творчого мислення та естетичного смаку у молодих художників; розроблені методи та стратегії формування художнього образу в ілюстраціях можуть бути використані у практиці дитячого літературного видавництва для створення візуально привабливих та змістовних ілюстрацій, які сприятимуть кращому сприйняттю, розвитку та підсиленню аспектів комунікацій читачів молодшого віку.

Рекомендації щодо використання одержаних результатів. Розроблені та систематизовані практичні підходи до створення персонажів у дитячих ілюстраціях можуть бути використанні в практичній роботі художників, дизайнерів в оформленні дитячої літератури, також для створення навчальних курсів в закладах освіти, розробок методичних вказівок, для теоретичних досліджень, для дослідників які займаються вивченням даної теми.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменування) та додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи 63 сторінки комп'ютерного тексту.

Апробація результатів дослідження : 1.Аспекти моди в ілюстраціях дитячої літератури. VII Міжнародна науково-практична конференція текстильних та фешн-технологій 19 жовтня 2023, Київ;

2. III Міжнародний двотуровий художній конкурс «Акварель», 27 березня 2023 року, м. Харків;

3. XXI Міжнародний конкурс одного образу та новорічно-різдвяного декору «Сузір'я «Каштан»», 28 листопада 2023 року, м. Київ.

Публікації: Дубрівна А., Маліцька Д., Балан У. Аспекти моди в ілюстраціях дитячої літератури // VII Міжнародна науково-практична конференція текстильних та фешн технологій «KyivTex&Fashion». Київ: КНУТД, 19 жовтня 2023. С. 284-287.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Аналітичний огляд джерельної бази дослідження

У сучасному світі дитяча література та ілюстрації до неї відіграють важливу роль у формуванні та розвитку молодого читача. Подальший прогрес у цій галузі неможливий без глибокого розуміння попередніх досліджень та аналізу їх результатів. Ілюстрація як один із вагомих компонентів вивчалась у контексті дитячої літератури з різних поглядів та дисциплін. Дослідження зосереджувалися на різноманітних аспектах, включаючи техніку створення ілюстрацій, використання матеріалів, формування персонажів. Огляд літератури з теми формування художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури виявляє багатство підходів та теоретичних концепцій. Було проведено аналіз сучасного стану ілюстрацій в дитячих книгах, зокрема, їхніх художніх образів та особливостей формування.

Як свідчать дані ілюстрації в дитячих книгах відіграють важливу роль у навчанні та розвитку дитини. Вони допомагають дітям краще розуміти текст, розвивають їхню креативність, покращують здатність до запам'ятовування, сприяють ранньому навчанню та допомагають формувати культурне та соціальне розуміння [60]. Виявлено, що ілюстрації можуть допомогти батькам утримувати зацікавленість дитини під час читання, сприяють здатності дитини зосереджуватися на зображеннях, вербальній інформації та інтегрувати їх у пам'ять [50].

Ілюстрації виконують багато завдань. Вони уточнюють та розширюють текст, а також пропонують важливі знання про фон та контекстуальні підказки про те, що відбувається в історії, допомагаючи дитині читати між рядками та знаходити значення, яке може не бути конкретно вказане в тексті. Перегляд та інтерпретація візуальної інформації, слухаючи слова, допомагає дітям розуміти значення слів.

Ілюстрації, показані поряд з текстом, пропонують незамінні інструменти для допомоги дітям, які знаходяться на ранніх етапах розвитку своїх навичок читання. Вони допомагають формувати розуміння, вільне володіння мовою, словниковий запас та інші основні навички грамотності. Таким чином, читання книги з яскравими, захоплюючими ілюстраціями не лише створює можливість для зв'язку, веселощів та свята для почуттів, але також допомагає формувати основні навички грамотності, співчуття, емоційного інтелекту та інших важливих навичок для життя[49].

Дослідження щодо технік ілюстрацій проводили багато науковців протягом різних періодів. У ХІХ-му столітті, зокрема, видатні художники та ілюстратори, такі як Теннієль Дж., який ілюстрував «Алісу в Країні Див» (рис. 1.1.) Керролла Л., або Доре Г., який працював над ілюстраціями до багатьох класичних творів, вивчали техніки малювання та гравірування.

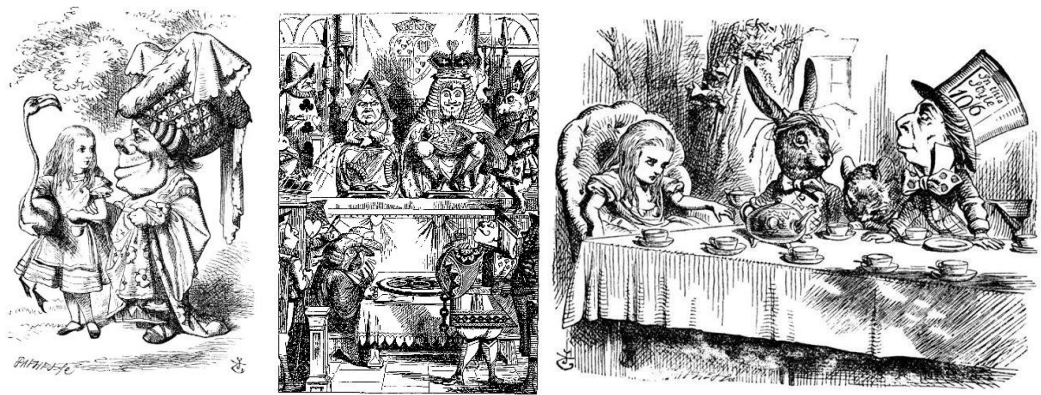

Рис. 1.1 Ілюстрації Джона Таннієля до книги «Алісу в Країні Див»

У сучасній епохі, дослідження ілюстрацій зосереджені на вивченні впливу цифрових технологій на мистецтво. Художники та дослідники досліджують нові програми та методи створення ілюстрацій на комп'ютерах, а також вивчають вплив цифрових медіа на спосіб сприйняття ілюстрацій.

Зазначимо, що сучасні ілюстрації у дитячих книжках ХХІ століття відзначаються значними змінами порівняно з традиційними образами минулих

десятиліть. Здійснений аналіз вказує на те, що ілюстративні образи в сучасних дитячих виданнях відрізняються за своєю художньою візуалізацією та естетичними особливостями. Особлива увага приділяється художньо-естетичним аспектам, таким як композиційні рішення та використання новітніх технологій. В останні роки відзначається зростання популярності використання інтерактивних компонентів у дитячих книгах з метою залучення уваги дитини та стимулювання всіх її відчуттів. Також значний акцент робиться на введенні серійності як окремої форми художнього представлення дитячої літератури, що дозволяє створювати більш складні ілюстративні концепції. Аналіз проводиться за допомогою типологічного та порівняльного методів, щоб оцінити стилістичні підходи до ілюстрування дитячих книжок у різних культурних середовищах [33].

Дослідник Маркус Л. зібрав інтерв'ю з багатьма видатними ілюстраторами дитячих книг. Він відомий як автор та дослідник у галузі дитячої літератури. Досліджував теми, пов'язані з історією та впливом ілюстрацій у дитячих книгах, а також проводив інтерв'ю з багатьма видатними та впливовими особистостями в цій галузі. Його роботи сприяли поглибленню розуміння важливості ілюстрацій та їх впливу на дитячу літературу [54].

Проблемі приділив увагу Маркус Л., збираючи інтерв'ю з видатними ілюстраторами дитячих книжок, включаючи Пінкні Дж., Уеллс Р., Сендак М. та інших у своїй книзі «Шляхи розповіді». Вони діляться думками про художній процес, вплив особистого життя на роботу та шляхи у світ дитячої літератури. Книга містить ілюстрації, які показують початкові ескізи та кінцеві продукти, що дає унікальний вигляд на творчий процес [56].

Прийняття форм та кольорів у ілюстраціях сильно залежить від контексту, у якому вони представлені. У своїх дослідженнях Бенг М. наводить приклад з червоним трикутником, який може інтерпретуватися по-різному в залежності від того, який образ асоціюється з ним: чи то вітрило човна, плавник акули, вулканічний острів,

бування чи носова частина корабля, що тоне [44] (рис.1.2). Автор досліджує вплив форми, кольору та текстури на емоційну реакцію до ілюстративних образів через приклад з образом Маленької Червоної Шапочки. Він показує, як зміна форми та кольору персонажів може впливати на сприйняття глядача та роль кожного елементу на малюнку. Автор розглядає також важливість контексту та відчуття емоційного зв'язку з персонажами для глибшого розуміння ілюстрацій [44].

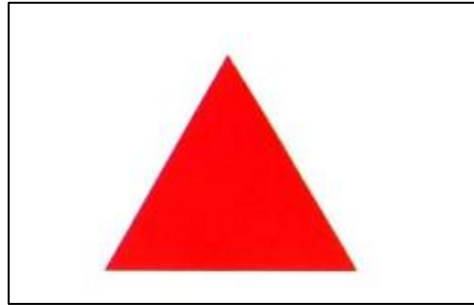

Рис.1.2 Чи відчуваю я щось до цієї форми?

Варто зазначити, що традиційні методи ілюстрування книг залишаються популярними і досі використовуються в окремих жанрах, таких як дитячі книжки та класична література. Проте, з появою нових технологій та засобів створення графіки, ілюстрації для книг стали більш експериментальними [17].

У контексті швидкого прогресу технологій та їх впливу на різні галузі мистецтва, включаючи ілюстрацію для дитячих видань, спостерігається неабияке еволюційне зміщення. Нові можливості, які відкриваються завдяки комп'ютерній графіці, революціонізують підходи до створення ілюстрацій та надають ілюстраторам значний інструментарій для реалізації їхнього творчого потенціалу. Цей процес приводить до трансформації індустрії ілюстраторів та книжкової ілюстрації в цілому, викликаючи нові стилі, техніки та естетичні парадигми. Комп'ютерна графіка відкриває для художників-ілюстраторів безліч можливостей. Вона прискорює процес роботи завдяки широкому інструментарію, можливості зберігання та доопрацювання зображення на різних етапах створення.

Очевидно важливою є імітація традиційних художніх стилів та засобів, що збагачують образно-пластичну мову ілюстрацій та сприяють появі нових стильових прийомів. В сучасному світі комп'ютерна графіка є популярним інструментом для створення ілюстрацій для дитячих книг. Вона дозволяє художникам швидко та ефективно створювати виразні та яскраві зображення, які сприяють кращому розумінню та сприйняттю тексту [23].

Очевидно, що еволюція ілюстрації у дитячих книжках була суттєвою, визначеною широким спектром факторів, включаючи, але не обмежуючись, культурними, економічними та технологічними впливами.

1.2. Категоріально-понятійний апарат за темою дослідження

Категоріально-понятійний апарат – це система погоджених та взаємозалежних понять і категорій, які використовуються для теоретичного пізнання певної області [16]. Зазначимо, що категоріально-понятійний апарат є важливою складовою будь-якого дослідження, визначаючи та систематизуючи основні поняття, які використовуються в його рамках. У контексті мистецтва ілюстрації дитячих книжок, цей апарат включає в себе широкий спектр термінів, що описують явища, процеси та елементи цього мистецтва.

В контексті дослідження мистецтва ілюстрації дитячих книжок, категоріально-понятійний апарат може включати терміни, які описують стилі і техніки ілюстрації, вплив ілюстрацій на читацький досвід, елементи дизайну та композиції, ділові аспекти (наприклад, контракти та бюджетування), а також концепції, пов'язані з розвитком ілюстративного мистецтва від минулого до сучасності. Ключові поняття, які використовуються у дослідженні, включають «художній образ», «ілюстрація», «книжкова графіка» «візуальна комунікація» та «дитяча література».

Перш за все, варто зазначити, що ілюстрація – це не лише мистецьке зображення, а й мова, яка відображається в тексті книги. Тому категоріально-понятійний апарат у цьому контексті включає терміни, що описують стилі та техніки ілюстрації, вплив ілюстрацій на читацький досвід, елементи дизайну та композиції, ділові аспекти, а також концепції, пов'язані з розвитком ілюстративного мистецтва від минулого до сучасності. Зазначимо, що ілюстрація призначена для доповнення та уточнення змісту, візуалізації персонажів, подій або атмосфери твору [3]. Загальновідомо, що малюнки допомагають дітям краще зрозуміти та відчувати зміст історії. Ілюстрації можуть створювати настрій, розвивати уяву читача, а також покращувати візуальну привабливість книги [21]. Також варто врахувати, що ілюстрація може бути створена за допомогою різних технік, включаючи малюнок, гравюру, друк та комп'ютерні технології [22, 7].

Щодо видів ілюстрацій, вони можуть бути різними в залежності від контексту, в якому вони використовуються. Наприклад, в науковій літературі використовуються технічні малюнки, діаграми, схеми, графіки. У дитячій літературі ілюстрації часто є більш кольоровими та вигадливими, щоб привернути увагу дітей та стимулювати їхню уяву. Також важливо враховувати різноманітність технік і стилів, за допомогою яких створюються ілюстрації. Вони можуть бути живописними, графічними, векторними, комп'ютерними чи мікс-медіа. Кожен тип ілюстрації має свої особливості та може бути використаний залежно від контексту та цілей книги.

Живописні ілюстрації створюються за допомогою різних живописних технік, таких як акварель, олія, акрил тощо. Ці ілюстрації часто вражають своєю деталізацією та мистецтвом малювання.

Графічні ілюстрації використовуються різні графічні техніки, такі як олівець, туш, маркери тощо. Вони можуть бути чорно-білими або кольоровими. Векторні ілюстрації створюються за допомогою графічних програм, які використовують вектори для зображення об'єктів. Вони часто використовуються у дитячих книгах та

книгах з навчальним змістом. Комп'ютерні ілюстрації створюються з використанням графічних програм на комп'ютері. Це можуть бути 2D або 3D зображення, які можуть мати різний стиль та візуальний ефект. Мікс-медіа ілюстрації комбінують різні техніки та матеріали для створення унікальних зображень. Наприклад, можуть поєднувати графіку з реальними об'єктами або фотографіями [34].

Варто підкреслити, що книжкова графіка представляє собою одну з форм графічного мистецтва, яка відіграє ключову роль у процесі оформлення книг. Це включає розробку художником-ілюстратором структури книги, композиції, дизайну сторінок та ілюстративного матеріалу. Структура книги, яка є універсальною, включає в себе обкладинку, палітурку, суперобкладинку, форзац, титульний лист, різноманітні ілюстрації (такі як буквиця, фронтиспіс, смуги, заставки, кінцівки, ініціали) та шрифт [7].

Одним із ключових понять є «художній образ». Це не лише візуальне зображення, а й відображення ідей, концепцій чи оповіді, спрямоване на виклик емоційного резонансу або глибокого розуміння тексту. У дитячих ілюстраціях, художні образи виконують ключову роль, вони стають центральними елементами літературного твору, відображаючи ідеї, емоції та атмосферу оповідання.

З'ясовано, що художній образ в контексті ілюстрації відіграє важливу роль. Він є центральним компонентом структури літературного твору, а також формою відображення дійсності [36]. Художній образ може включати в себе конкретний образ людини, групи людей, суспільних подій, природи, а також символічні образи краси, перемоги, материнства, батьківщини і фантастичні: казкові образи, билини, легенди, образи царівни [24].

Як свідчать дані, художній образ – це складний концепт, що охоплює не лише візуальне зображення, але й глибокий сенс, який воно несе. З цього виходить, що це ідея або концепція, що втілюється в образі, відображаючи певні ідеали, емоції або ідеї. Доповнимо, що художні образи можуть бути створені різними мистецькими

засобами, включаючи малюнок, живопис, скульптуру, літературу та інші форми виразності. Вони можуть бути реалістичними або абстрактними, символічними або конкретними, але завжди передають певне повідомлення або ідею. Художні образи можуть також створювати емоційну реакцію у глядача, переносячи їх у світ уяви та фантазії [12].

В ході дослідження було виявлено, що художні образи у дитячих ілюстраціях можуть відображати широкий контекст художнього вираження, що охоплює не лише літературні твори, але й театральні вистави. Аналізуючи співвідношення народних традицій та художніх образів у театральних постановках, можна виявити зв'язок між культурним спадком та втіленням цих елементів у візуальному мистецтві. Такий підхід дозволяє збагатити ілюстративну частину дитячої літератури аутентичними елементами культури, що сприяє не лише розвитку естетичного смаку, а й поглибленню розуміння та цінування традиційного мистецтва. Таким чином, дослідження впливу народних традицій у театральному мистецтві може стати важливим доповненням до аналізу художніх образів у дитячих ілюстраціях, розширюючи розуміння їхнього культурного контексту [31].

Візуальна комунікація є процесом передачі сенсу, ідеї, інструкцій, даних та іншої інформації за допомогою графіки, не тексту чи аудіо-даних. Вона охоплює знак, типографію, графіку, графічний дизайн, ілюстрацію, промисловий дизайн, рекламу, цифрову анімацію та електронні ресурси [40]. Згідно даним, зазначимо, що візуальні елементи можуть привернути увагу аудиторії та викликати її зацікавленість. Вони можуть викликати сильніші емоції цільової аудиторії, що покращує навчання та засвоєння інформації. Згідно з дослідженнями, 50% людей навчаються за допомогою візуальних засобів і віддають перевагу візуальному контенту, щоб ефективніше вивчати інформацію.

Дослідження показали, що візуальна комунікація допомагає подолати шум і донести свої ідеї за допомогою високоякісного вмісту, що запам'ятовується. Таким

чином, візуальна комунікація важлива не лише на робочому місці, а й корисна для суспільства в цілому. Вона використовується в різних областях, включаючи освіту, маркетинг, соціальні медіа, наукові дослідження та багато інших [30].

Також важливим аспектом візуальної комунікації є допомога дітям краще засвоїти складну інформацію швидко та наочно. Маємо підкреслити, вона активізує пізнавальну діяльність дітей, сприяє формуванню критичного мислення [1]. Також допомагає дітям з розладами аутистичного спектра в особливостях розвитку мовленнєвих та комунікативних здібностей. Варто зазначити, що дані методи базуються на сильних якостях дітей з розладом аутистичного спектра: розвиненої зорової пам'яті та спроможності добре сприймати зорову інформацію. Таким чином, візуальна комунікація та ілюстрації в дитячих книгах відіграють важливу роль у розвитку дітей, допомагаючи їм краще зрозуміти та відчувати світ навколо них [14].

Дитяча література – це сукупність творів художнього і нехудожнього характеру, призначених для читання дітьми різних вікових категорій. Ці твори створені з урахуванням специфіки дитячого сприйняття [4].

Є впевненість у тому, що термін література для дітей є ширшим, ніж дитяча література. Він позначає і літературу, створену спеціально для дітей, і таку, яка створювалася для дорослого читача, але може бути цікавою і зрозумілою певним дитячим віковим категоріям [13].

За цільовим призначенням дитячі видання можна поділити на художні, пізнавальні і навчальні. Для наймолодших навіть художня книга буде виступати і як пізнавальна, і як навчальна. А чим старший читач, тим більше розмежовується для нього література і кожна книга набирає власного, цілком конкретного цільового призначення. Сьогодні у широкий загальний виходять не лише паперові видання, але й мультимедійні. Електронні видання часто поєднують в собі навчальний і розважальний аспекти

Можна з упевненістю сказати, що важливою складовою дитячої літератури є казки, оскільки віршовий текст легше сприймається молодшими дітьми. Зазначимо, що інтелектуальний розвиток дитини часто не узгоджується з її віковими особливостями, що дозволяє певній категорії реципієнтів адекватно сприймати тексти, глибина проблематики яких виходить далеко за межі рецепційної дитячості. У висновку все це робить дитячу літературу надзвичайно важливою для розвитку дитини, її пізнавальних здібностей та формування світогляду [4].

1.3. Історичні передумови формування художнього образу в дитячій літературі

Варто зазначити, що історія ілюстрацій в дитячій літературі є доволі багатогою та цікавою. Вона починається з найдавніших часів писемної літератури, коли історії часто розповідалися через зображення, а ілюстрації слугували візуальним представленням оповідей [58].

Є очевидним, що історія має великий вплив на формування художнього образу. Вона впливає на спосіб, якими автори та ілюстратори зображують світ у дитячих книгах. У цьому аспекті варто взяти до уваги, що війни, революції, соціальні зміни або технологічні прориви відображаються в ілюстраціях як зміна тематики, стилю та способів представлення. Дослідження показують, що під час періодів війн і конфліктів ілюстрації можуть відображати героїзм, патріотизм або жах та страждання, що відображає дух часу та ставлення до подій. Соціальні зміни можуть призводити до зміни тематики, звернення до проблем соціальної справедливості, рівності або емансипації.

Зазначимо, що розвиток художнього образу в ілюстраціях дитячої літератури тісно пов'язаний з історією книгодрукування та зміною соціокультурних парадигм. Від ранніх рукописних ілюмінованих манускриптів до використання технік літографії у XIX столітті, ілюстрації стають більш доступними та різноманітними. Інновації у

друкарській справі, такі як кольоровий друк, значно розширили можливості художників у створенні образів, які сприяли візуальній грамотності молодих читачів.

Історія ілюстрацій дитячої літератури свідчить про те, що у різні періоди часу діти та їхні вподобання були під впливом соціокультурних змін. Наприклад, у середньовіччі дитячі книги часто були спрямовані на виховання та моралізацію, а ілюстрації відображали відповідні цінності та ідеали. З часом, з появою Просвітництва та розвитком індустріалізації, змінювалися підходи до дитячої літератури, що відбивалося і в ілюстраціях [55].

Історичні джерела засвідчують, що в епоху Середньовіччя, особливо популярними були ілюміновані рукописи, які містили детальні орнаменти та ілюстрації. Ці рукописи не лише навчали, але й розважали дітей, а їх ілюстрації відігравали ключову роль у відтворенні оповідей. Це було важливим елементом, який допомагав оживити історії [58].

Вважається, що першою ілюстрованою дитячою книгою є нюрнберзьке видання 1658 року під назвою «Orbis Sensualium Pictus». Ця книга у свій час стала проривом у галузі освіти, бо була одним з перших навчальних трактатів для дітей [29].

Затверджено, що книга «Orbis Sensualium Pictus» належить до видатних творів у світі дитячої літератури та освіти. Варто зазначити, що вона відіграла важливу роль у розвитку дитячого читання та навчання, завдяки чому можна вважати її першою ілюстрованою дитячою книгою. За даними дослідження «Orbis Sensualium Pictus» використовує методи ілюстрацій та тексту для навчання дітей, що було інноваційним підходом на той час. Ця книга не лише передає знання, але й робить це за допомогою зображень, що допомагає зрозуміти матеріал краще. Книга стала популярною в Європі та була перекладена багатьма мовами. Її велика поширеність свідчить про значний вплив дитячих ілюстрацій на літературу того часу. Після видання книги «Orbis Sensualium Pictus» Яна Амоса Коменського в історії дитячої ілюстрації відбулися значні зміни та розвиток [29].

Підкреслимо , що ілюстрації в цій книзі відзначаються великою увагою до деталей та натуралістичним зображенням предметів. Як відомо, вони допомагають дітям розпізнати та зрозуміти світ навколо себе. Також варто врахувати , що образи в книзі часто мають елементи взаємодії, що стимулюють дітей до активного вивчення матеріалу. Наприклад, на ілюстраціях можуть бути зображені різні дії людей, тварини чи предмети, які можна ідентифікувати та навіть описати (рис. 1.3).

Рис. 1.3 Ілюстрація з першої ілюстрованої дитячої книги.

Однак справжній розвиток дитячої ілюстрації почався в кінці XVIII-го століття з роботи Крюкшенка Дж., який створив ілюстрації для німецьких народних оповідань. Це був перший раз, коли популярний автор створив малюнки для дитячого видання. Історичні дослідження зазначають, що з початком промислової революції в кінці XVIII-го століття було винайдено нові техніки друку та гравіювання, що дозволило створювати публікації швидше та досягати більшої аудиторії, ніж коли-небудь раніше. Таким чином, це призвело до «Золотого віку ілюстрації», коли було створено багато книг для дітей з унікальними ілюстраціями. Цей період був відомий своїми інноваційними техніками ілюстрації та новими підходами до дизайну книг [53].

Також варто врахувати, що у XX-му столітті ілюстрації в дитячій літературі відіграли важливу роль у формуванні її візуальної естетики та еволюції мистецтва. Важливо підкреслити , що під впливом видатних майстрів ілюстрації, таких як

Пайл Г., нове покоління талановитих ілюстраторів розкрило свій потенціал у цій галузі. Як правило, за допомогою ілюстрацій створювалися неповторні світи та персонажі, які стали не просто складовою книжкового сюжету, але й ключовим чинником у привертанні уваги дітей та їх батьків до літературних творів. Як відомо, технологічні прориви, такі як винахід кольорового друку чи цифрового мистецтва, відкрили нові можливості для ілюстраторів у створенні більш реалістичних, емоційно насичених образів. Зазначимо, що з появою комп'ютерної графіки, стиль ілюстрацій у дитячій літературі зазнав значних змін. Ці технології дозволили створити більш складні та реалістичні візуальні образи, які сприймаються як привабливі та цікаві для маленьких читачів.

Крім того, ілюстрації стали важливим компонентом в адаптації ігор та коміксів у кінематографічну форму. Вони допомагають візуалізувати світи та персонажів, роблячи їх більш доступними та привабливими для молодшої аудиторії. Ілюстрації в дитячій літературі почали виконувати не лише роль візуального оформлення тексту, але й стали окремим видом мистецтва, що захоплює та надихає читачів різного віку читачів [51].

Також варто зазначити, що історія формування художнього образу в дитячій літературі в Україні є частиною багатонаціональної культурної спадщини країни. Вона відображає вплив історичних подій, соціокультурних змін та еволюції мистецтва книгодрукування. Наприклад, у XVI столітті стала різноманітнішою тематика ілюстрацій, з'явилися історичні і побутові сцени. У гравюрах XVII століття відбувається поступовий відхід від стилістики іконопису, відчувається вплив європейського Ренесансу. З'являються світські гравюри, що зображають діячів українського козацтва [10].

Відтак українська дитяча література має коріння у вікових культурних традиціях, таких як українські народні казки, легенди, пісні та обряди. Ці традиції відображаються в ілюстраціях як символи національної спадщини та стимулюють

формування української ідентичності серед дітей. Важливі історичні події, такі як козацькі війни, боротьба за незалежність, періоди культурного розквіту та репресії, відображаються в ілюстраціях як способи передачі історичних та соціальних подій. Ці події можуть надихати на створення героїчних образів або ж викликати відтворення соціально-політичних реалій в дитячій літературі.

Багатьом відомо, що художня традиція в Україні, зокрема іконопис та народне мистецтво елементи народного орнаменту, стилізація та кольорове рішення відображались у образах українських казок. Періоди культурного розквіту та розвитку мистецтва сприяли розквіту української дитячої літератури. Важливою була підтримка держави для літературних проєктів, відновлення національної свідомості та відзначення культурних досягнень.

Варто зазначити, що видатною фігурою історії української ілюстрації є Марія Примаченко. Її твори надзвичайно експресивні та фантастичні, відображають внутрішній світ природи та її власні уявлення. Художниця у своїх творах передала образи тварин та птахів, які відомі з українських народних казок та легенд. Її ілюстрації стали важливим засобом збереження та популяризації української фольклорної спадщини. Творчість Марії Примаченко надихнула багатьох українських художників і ілюстраторів. Мусимо визнати, що її вплив відчутний у різних галузях мистецтва, від народного декоративного мистецтва до сучасного експресивного живопису. Як відомо вона отримали визнання не лише в Україні, а й за її межами. Згідно джерелам її картини експонувалися на виставках у різних країнах світу, що сприяло популяризації українського мистецтва та культури [18].

Також варто врахувати, що ілюстрації Марії Примаченко використовуються в літературі, зокрема на обкладинках книг (рис.1.4), в анімаційних фільмах або мультсеріалах, що базуються на українських народних казках та легендах.

Рис.1.4 Ілюстрації Марії Примаченко до книги «Що посієш, те й пожнеш» (1972).

Зображення Марії Примаченко можна зустріти в дизайні різноманітних сувенірів, таких як, одяг, сумки, посуд, брилки, піни, які популяризують українську культуру та мистецтво (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Зображення Марії Примаченко в дизайні

Підкреслимо , що образи Марії Примаченко перейшли кордони мистецтва, ставши символом української культурної спадщини. Її твори не лише прикрашають сторінки книг і обкладинки видань, а й перетворилися на невід’ємну частину української ідентичності. Це наглядний приклад того, як художник вдало сформував художній образ у своїх ілюстраціях [39].

Доповнимо, що під час радянського періоду українські ілюстратори продовжували свою творчість, але їхні можливості та тематика були суворо обмежені ідеологією режиму. Це період репресій та цензури, який значно обмежував виразність

та свободу мистецтва. Однак деякі видатні художники знайшли способи вираження національної свідомості через свої роботи.

Відзначимо, що з розвитком технологій і зміною художньої естетики українські ілюстратори починають використовувати нові техніки, такі як комп'ютерна графіка, щоб створити більш сучасні та захопливі ілюстрації для дітей. У сучасному контексті українська ілюстрація продовжує свій розвиток і має вагомую роль у світовій культурі. Молоді таланти та творці ілюстрацій не лише продовжують традиції минулих поколінь, але й вносять свій власний внесок у розвиток мистецтва.

Висновки до розділу 1

Розглянуто тему історичний контекст, аналіз сучасного стану ілюстрацій в дитячих книгах, а також вплив технологій на цю галузь. Визначено ключові поняття та категорії, що використовуються в дослідженні ілюстрацій в дитячій літературі, включаючи «художній образ», «ілюстрація», «книжкова графіка», «візуальна комунікація» та «дитяча література».

Досліджено історію ілюстрацій в дитячій літературі, починаючи від найдавніших часів писемної літератури до сучасних технологій. Вказано на важливість ілюстрацій у формуванні дитячого читання та навчання, а також їхню роль у візуальному відтворенні оповідей.

Проаналізовано вплив технологій на ілюстрації в дитячій літературі, включаючи використання комп'ютерної графіки та вплив соціальних медіа на розповсюдження та сприйняття ілюстрацій.

Таким чином ілюстрації в дитячій літературі відіграють важливу роль у формуванні та розвитку молодого читача. Вони не лише допомагають дітям краще розуміти текст, але й стимулюють їхню уяву, покращують здатність до запам'ятовування, сприяють ранньому навчанню та допомагають формувати культурне та соціальне розуміння.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРАКТИК СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1. Огляд методів формування персонажів у дитячих ілюстраціях

Проведено аналіз різноманітних методів та прийомів, які використовуються для створення персонажів у ілюстраціях, спрямованих на дитячу аудиторію. Досліджено особливості відтворення характерів, їхнього зовнішнього вигляду та поведінки, а також вплив цих персонажів на сприйняття та розвиток маленьких читачів.

Варто зазначити, що у мистецтві ілюстрації дитячих книжок кожен етап процесу має своє значення. Починаючи зі співпраці між автором і ілюстратором, виділяється важливість взаємодії на кожному етапі створення. Ілюстратори не лише візуалізують ідеї автора, а й додають власний творчий внесок, оживляючи історії за допомогою малюнків. Одним із ключових моментів є процес створення ілюстрацій, де ілюстратори використовують різноманітні техніки, від традиційних олівців і акварелі до цифрових інструментів. Це відкриває безліч можливостей для творчості та дозволяє кожному ілюстратору знайти свій унікальний стиль.

Звідки би ми не починали, важливо зрозуміти, що персонажі в ілюстраціях дитячої літератури є ключовим елементом, що сприймається дітьми. Вони відіграють важливу роль у створенні зв'язку з текстом, викликаючи емоції, передаючи значення та стимулюючи уяву. У сучасному світі існує багато методів формування персонажів у дитячих ілюстраціях. Ці методи включають різні техніки та підходи, які допомагають художникам створювати унікальні та захоплюючі образи для молодого читача.

Встановлення цілей та визначення цільової аудиторії є ключовим етапом на початку процесу формування художнього образу для дитячої літератури. Ціль – це те,

що автор хоче досягти через образ героя. Це може бути навчальний аспект, де персонаж використовується для відтворення певних моральних цінностей або життєвих уроків через візуальне зображення. Також це може бути розважальний аспект, де основною метою є створення привабливого персонажа, який дітям буде цікаво дивитися. Ціль ілюстратора може також полягати в тому, щоб створити персонажа, який відображає певні життєві ситуації, щоб діти могли знайти з ним спільні риси [38].

Засвідчимо, що культурний контекст відіграє важливу роль у сприйнятті персонажа через ілюстрації. Наприклад, герой, що ґрунтується на культурних міфах або традиціях, може бути особливо значущим для аудиторії з таким самим культурним фоном. Тому важливо враховувати культурний контекст під час формування художнього образу. При створенні художніх образів персонажів важливо враховувати, які навчальні або моральні уроки ви хочете передати аудиторії. Художні образи персонажів можуть слугувати засобом передачі цих уроків через їхні дії та взаємодії з іншими персонажами на малюнках [38].

Важливо зазначити, що індивідуалізація персонажів – це процес, який полягає в створенні унікальних та впізнаваних особистостей для кожного персонажа. У ході дослідження визначено, що основна мета індивідуалізації полягає в тому, щоб діти могли легко розрізнити одного персонажа від іншого, навіть без прочитання тексту. Цей процес включає в себе різноманітні аспекти, починаючи від фізичних особливостей, таких як зовнішній вигляд, риси обличчя, статура, одяг, до емоційних характеристик, таких як вираз обличчя, жести, постава. Ілюстратори використовують різні техніки для досягнення індивідуальності персонажів. Вони можуть надавати їм унікальні риси, які виділяють їх серед інших, такі як особливий стиль вбрання, виразне обличчя або навіть нестандартні фізичні особливості. Крім того, індивідуалізація може виявлятися у виборі кольорів, тонів та текстур, що відображають характер та настрій персонажа. Цей процес надає персонажам глибину

та відчуття реальності, сприяючи залученню дітей до історії та збільшенню їх інтересу до читання. Індивідуалізація персонажів є важливою складовою успішних дитячих ілюстрацій, оскільки вона робить образи більш доступними та цікавими [5].

Яскравим прикладом індивідуалізації персонажів можна назвати видатну українську художницю, Гапчинську Є., яка створює цілі дитячі та навіть дорослі світи у своїх картинних ілюстраціях. Її твори відрізняються неповторним гумором, яскравими кольорами та привабливими образами, які приносять задоволення для очей. У персонажах, що вона зображує, можна помітити риси самої художниці (рис.2.1). У ілюстраціях мисткині можна побачити кумедних та зворушливих чоловічків. Вони не просто персонажі, а відображення індивідуальності художниці, її внутрішнього світу, думок і емоцій. Такий підхід створює ключовий аспект унікальності та привабливості ілюстрацій в дитячій літературі.

Рис.2.1. Картини та ілюстрації Євгенії Гапчинської

Також варто підкреслити, що історія персонажа є ключовим елементом, який додає глибину та багатовимірність його образу. Вона визначає те, як персонаж реагує на події, які впливають на його життя та як він змінюється протягом часу. Історія дозволяє зрозуміти, чому персонаж діє певним чином та які має мотивації. Вона надає контекст для його дій та допомагає читачеві зв'язати його з власними досвідом та емоціями. Чим складніша та цікавіша історія персонажа, тим більше можливостей для співчуття та співпереживання з його боку. Читачі зможуть легше відчувати зв'язок з

персонажем та відчутти зацікавленість у його долі. Але варто зазначити, що історія персонажа є надзвичайно важливою для самого ілюстратора, оскільки вона допомагає йому глибше зрозуміти та відчутти свого героя. Художнику так простіше уявити, яким чином має виглядати його герой, включаючи не лише фізичні риси, але і вираз обличчя, поставу та жести, які відображають характер персонажа [41].

У формуванні образу персонажа важливо надати йому окрему особистість, оскільки це дозволяє зробити його більш живим, цікавим для читача. Коли у персонажа є улюблені книги, колір, музика, хобі, це допомагає створити його більш реалістичним, оскільки він отримує риси, що характеризують реальних людей. Важливою є можливість персонажа існувати поза межами конкретного тексту чи сюжету, оскільки це розширює його потенційну сферу впливу. Він може виступати як віртуальний інфлуенсер, що передає певні повідомлення або ідеї через свої дії та вчинки, або може просто відігравати роль візуально привабливого персонажу з власною фанбазою. Такий підхід робить персонажа більш універсальним та адаптивним до різних ситуацій та потреб аудиторії. Це сприяє збільшенню емоційного зв'язку з персонажем та його популярності серед читачів.

Проілюструємо викладене вище яскравим прикладом «Hello Kitty». «Hello Kitty» – це яскравий приклад персонажа, який існує поза межами конкретних історій чи продуктів. Вона не тільки стала символом японської культури, а й отримала популярність по всьому світу. Спочатку «Hello Kitty» була націлена для дівчаток віком від 6 до 12 років, але починаючи з 1990-х років, бренд здобув популярність і серед підлітків та дорослих споживачів. Її образ використовується на різних товарах – від іграшок до одягу, від шкільного приладдя до предметів побуту (рис. 2.2). Це створює враження, що «Hello Kitty» є реальною особистістю, яка має свої уподобання та інтереси. Вона стала символом моди, культури та розваг. Її унікальність полягає в тому, що вона може представляти різні ідеї та цінності, бути символом милосердя та дружби, а також виступати як популярний образ для маркетингових кампаній та

співпраці з брендами. Таким чином, «Hello Kitty» добре ілюструє ідею персонажа, який існує в поза текстом та продуктом, і має великий вплив на культурний ландшафт [59].

Рис.2.2 «Hello Kitty» на одязі та інших предметах

Деякі ілюстратори використовують символіку та метафори для передачі складних ідей та концепцій через образи персонажів. Символи можуть представляти ідеї, концепції або емоції, які виходять за рамки їхнього буквального значення. Наприклад, використання кольорів для передачі емоцій або атмосфери. Наприклад, теплі та яскраві кольори можуть створювати відчуття радості та енергії, тоді як холодні та темні кольори можуть передавати відчуття таємничості чи загрози. При цьому, наприклад, в ілюстраціях для дітей кольори можуть використовуватися також для відтворення емоційного стану персонажів або для навіювання певного настрою. Використання тваринних образів для передачі рис характеру чи поведінки. Наприклад, ведмідь може символізувати силу та впевненість, а зайчик – швидкість та жвавість [6].

Яскравим прикладом символіки у образі персонажа є «Гаррі Поттер» Роулінг Дж. Гаррі Поттер всім запам'ятовся зі шрамом на лобі у вигляді блискавки та в окулярах з круглою оправою (рис. 2.3). Спочатку шрам може здатися просто деталлю, що вказує на минуле головного героя, але з часом він набуває глибшого сенсу і стає важливим символом усієї серії книг. Шрам Гаррі відображає його

пройдені випробування та боротьбу зі злом. Він не лише нагадує про трагічну подію, яка відбулася у минулому, але й стає символом сили, витримки та вольової боротьби. А от використання окулярів з круглою оправою стало своєрідною метафорою, яка асоціюється з Гаррі Поттером. Цей образ відразу ж викликає уявлення про Гаррі, його пригоди та магічний світ, в якому він живе. Вони символізують не лише його зовнішність, але й його розум, інтелект та відкритість.

Рис. 2.3. Символіка образу Гаррі Поттера

У підсумку, огляд методів формування персонажів у дитячих ілюстраціях показує різноманітні техніки та підходи, які можуть бути використані для створення живих, цікавих образів. Від традиційного карикатурного стилю до більш реалістичних підходів, таких як деталізація та емоційна виразність, ілюстратори мають безліч можливостей для втілення своєї творчості. Важливо також враховувати цільову аудиторію та контекст ілюстрації, оскільки персонажі повинні бути доступними та зрозумілими для дітей різного віку та культурного контексту. Дослідження цього питання дозволяє ілюстраторам та авторам дитячих книг розширити свої знання та навички, щоб створювати ілюстрації, які не лише відображають текст, але й стимулюють уяву та емоційний розвиток маленьких читачів.

2.2. Аналіз ефективних практик створення ілюстрацій для дитячих книг на прикладі сучасних проєктів в Україні

Було вивчено найбільш успішні практики створення ілюстрацій для дитячих книг шляхом аналізу сучасних проєктів. Розглянуто техніки та стратегії, що використовуються в сучасних ілюстраційних проєктах, та їхній вплив на аудиторію дитячої літератури. Українська книжкова графіка сьогодні швидко розвивається, що пов'язано з затребуваністю на ринку саме українських видань. На сьогоднішній день на ринку з'являються видання ілюстровані високопрофесійними сучасними українськими художниками, які сліdkують за світовими тенденціями та експериментують [11].

Варто зазначити, що ілюстрація перестає бути обмеженою лише книжковою графікою, розширюючись на різноманітні форми, такі як веб-графіка, стікери для соцмереж тощо. Це відкриває нові можливості для дослідження та аналізу української ілюстрації в контексті сучасного мистецтва. Ілюстрація стає продуктом дизайн-діяльності та підкоряється законам реклами та арт-маркетингу. Це відкриває можливість дослідити вплив комерційних факторів на зміну художніх якостей ілюстрацій [27].

Підкреслимо, що сучасна ілюстрація в Україні переживає своєрідне відродження та період активного розвитку. Ілюстратори використовують різноманітні техніки та стилі, щоб створювати вражаючі та виразні образи, які відображають сучасні тенденції та індивідуальний підхід кожного митця.

У цьому аспекті варто взяти до уваги, що сучасні українські ілюстратори працюють як у традиційних, так і у цифрових медіа, використовуючи різноманітні програми та технології. Вони експериментують з колоритом, композицією, текстурою та формою, щоб створити унікальні ілюстрації [26].

Як відомо, однією з характерних рис сучасної української ілюстрації є поєднання традиційних елементів з сучасними тенденціями. Ілюстратори можуть надихатися українською народною культурою, міфологією та історією, але водночас вони впроваджують у свої роботи сучасний погляд та інтерпретацію. Багато сучасних українських ілюстраторів активно співпрацюють з видавництвами, медіа та іншими замовниками, що дозволяє їм реалізовувати свій творчий потенціал та долучатися до створення книг, журналів, рекламних матеріалів та інших проектів. Загалом, сучасна ілюстрація в Україні є динамічним та різноманітним напрямком мистецтва, що відображає різноманіття та багатство культурної спадщини країни, а також відкриває нові можливості для творчого виразу та взаємодії з глядачем [26].

Вражаюче поєднання класичного тексту з оновленим візуальним оформленням, можна спостерігати в новому великому ілюстрованому виданні книги «Тереодори з Васюківки» Нестайка В. (рис.2.4). Ілюстратор Попський Р. оновив структуру даної повісті шляхом використання різноманітних ефективних практик, що принесли нові аспекти і свіже відчуття у твір. Ілюстрації у книзі вражають різноманітністю кольорів та деталізацією, що сприяє поглибленню атмосфери Васюківки та розумінню характерів персонажів. Робота Попського Р. відзначається створенням ілюстрацій, які передають емоційну сутність сцен та зацікавлюють читачів. Його здібність поєднати класичні елементи твору з інноваційними візуальними прийомами робить книгу привабливою для сучасної аудиторії. Кожен персонаж отримав власне, унікальне зображення, що дозволяє краще зрозуміти їхні характери та мотивації. Ці аспекти вказують на глибоке розуміння ілюстратором поточних тенденцій у сфері дитячої літератури та його здатність пристосовувати класичні твори до потреб сучасних читачів [55].

Рис.2.4 Книга Тореадори з Васюківки. Велике ілюстроване видання

Серія книг «Улюблені вірші» (рис. 2.5) від видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» є успішним проектом, який постійно оновлюється новими ілюстраціями та розширюється за рахунок додавання нових віршів. Ця серія містить збірки віршів відомих українських та зарубіжних поетів для дітей. Книги з цієї серії відзначаються високоякісними ілюстраціями, що роблять їх особливо привабливими для дітей.

До створення ілюстрацій для цих книг залучалися видатні художники, серед яких були Лавро К., Ковальчук В., Ігнащенко О., Штанко К. та Конотоп-Хайдурова В. Їх роботи відіграють важливу роль у взаємодії з читачами, особливо дітьми, оскільки ілюстрації можуть викликати різні емоції, розвивати естетичний смак, підтримувати увагу та допомагати у кращому розумінні тексту. Лавро К. є одним з основних ілюстраторів, чії роботи прикрашають багато видань від «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Його стиль вирізняється яскравістю, деталізацією і казковістю, що привертає увагу дітей і робить процес читання захопливим та цікавим. Ілюстрації в цих книгах мають великий позитивний вплив на дітей. Яскраві і детальні зображення допомагають дітям уявити собі світ книги, розвиваючи їх фантазію. Барвисті ілюстрації роблять книги більш привабливими, що сприяє розвитку звички до читання з раннього віку. Яскраві та емоційні ілюстрації допомагають дітям краще розуміти та відчувати настрій віршів [37].

Рис. 2.5 Серія книг «Улюблені вірші» від видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га»

Варто зазначити, що в ілюстраціях книг «Улюблені вірші» художники використовують яскраві та гармонійні кольори для привертання уваги дітей. Створення детальних зображень дозволяє дитині відкривати нові елементи при кожному перегляді. Ілюстрації точно відображають зміст віршів, що допомагає дітям краще зрозуміти текст. Зображення містять елементи казкових світів, що стимулює уяву та творче мислення дітей. Як відомо, ілюстрації в серії книг «Улюблені вірші» приваблюють не лише дітей, а й дорослих (рис.2.6). Це свідчить про високу якість роботи ілюстраторів та їхню здатність створювати візуально привабливий контент, який резонує з широкою аудиторією. Зазначимо, що такі ілюстрації не тільки доповнюють текст, але й самостійно розповідають історію, що робить їх цікавими для людей різного віку. Це також може сприяти більшій популярності книги та залученню нових читачів до української літератури [37].

Рис.2.6 Ілюстрації книг «Улюблені вірші» та «Улюблені вірші – 3»

Варто зазначити, що «Мавка. Лісова пісня» (2023 р.) – це чудовий приклад успішного поєднання ілюстрацій та дитячої літератури, а також мультиплікації. У цьому проекті використано різні техніки і стилі ілюстрації, від класичних ручних малюнків до сучасних комп'ютерних графічних технологій. Це дозволяє створювати багатогарові та виразні зображення, які привертають увагу дітей та дорослих. Вибір яскравих та контрастних кольорів привертає увагу дітей і допомагає краще запам'ятовувати персонажів та їхні історії. Кожен персонаж проекту має свою унікальну історію та характер, що дозволяє дітям пізнавати різноманітність світу навколо них. Персонажі цієї казки не лише розважають, а й навчають, показуючи українську культуру та міфологію через свої пригоди. Вони стають посередниками між дітьми та аспектами української спадщини, розкриваючи таємничість лісів, гір та річок. Крім того, через персонажів у мультфільмі «Мавка. Лісовій пісні» діти також можуть зрозуміти важливі екологічні проблеми та навчитися шанувати та дбати про природу. Кожен персонаж має свою унікальну роль у цьому контексті: вони показують, як взаємодіяти з природою гармонійно та з повагою, а також як розв'язувати екологічні конфлікти та проблеми спільно [19].

Мавка є центральним персонажем і головною героїнею казки. Її образ відображає її грацію та природну красу. Ефективність створення образу Мавки полягає у збалансованому поєднанні елементів природи, таких як, листя, квіти, та дерева (рис.2.7). Це підкреслює її зв'язок з природою і робить її образ більш живим

та гармонійним. Такі деталі роблять її символом краси та вразливості природи. До образу Мавки додаються магичні атрибути, такі як зорі, вогні та сяйво, що підкреслює її казковий характер і додає глибини образу. Також, у образі головної героїні досить ефектно показано зміну її настрою через зовнішній вигляд. Особливо це спостерігається, де Мавка перетворюється на вогняну фурію (рис.2.8) [20].

Рис.2.7 Головна героїня мультфільму «Мавка. Лісова пісня»

Підкреслимо, що Мавка не лише центральний персонаж, але й символ взаємодії людини з природою. Вона втілює ідеї гармонії та конфліктів між людьми та навколишнім середовищем. Її історія показує, як важливо берегти природу і жити в гармонії з нею. Проект «Мавка. Лісова пісня» є прекрасним прикладом того, як за допомогою якісних ілюстрацій та продуманих образів можна донести важливі екологічні та культурні ідеї до молодого покоління.

Рис. 2.8 Мавка в образі вогняної богині.

За нашими спостереженнями, під впливом політичних подій та посиленого національного самоусвідомлення, українці стали більше цікавитися власною культурою. Це відобразилося і у сфері дитячої літератури та ілюстрацій, де з'являються нові проекти, присвячені українським міфам, казкам та легендам.

Є впевненість у тому, що війна в Україні має великий вплив на сучасні ілюстрації. Художники фіксують зміни, які відбуваються в країні, інколи достовірно точно, як документалісти, інколи осмислюючи й рефлексуючи, як митці. Це включає зображення воєнних подій, символізацію воєнних подій через персонажів та образи, а також подання серйозних проблем таким чином, щоб вони були зрозумілі для дітей [15].

Цифрова ілюстрація в контексті російсько-української війни відображає концептуальні особливості та стилістичні прийоми в системі побудови художнього образу. Ілюстратори використовують цифрові технології для втілення своїх авторських концепцій, які часто базуються на хроніках війни, образотворчому переосмисленні воєнних подій, уславленні героїв та героїчних вчинків, а також глузуванні над ворогом та іронічності. Використання різноманітних стилістичних прийомів, таких як узагальнення форми, обмеження кольорової палітри, стилістика коміксів і анімації, фотореалізм, імітація художніх традиційних технік, дозволяє ілюстраторам ефективно передавати ідеї та емоції через свої роботи. Такий аналіз може бути корисним для розуміння впливу війни на сучасну цифрову ілюстрацію та розширення можливостей її використання в художній сфері [9].

В Україні з'явилася міфічна істота «Бавовнятко», що символізує вибухи на стратегічних об'єктах росіян [2]. Даний персонаж безумовно має політичний контекст і пов'язаний з воєнною тематикою. Однак важливо розглянути кілька аспектів його використання у ілюстраціях. «Бавовнятко» зображене як пухнасте та миле створіння, що грається з вогнем. Такий образ, незважаючи на свою грізність у контексті війни, у дитячій інтерпретації може бути сприйнятий більш м'яко та лагідно, особливо

завдяки зменшувально-пестливій формі імені. Як персонаж, що бореться з ворогом, «Бавовнятко» може виступати символом хоробрості та опору, що важливо для виховання патріотичних почуттів у дітей. Українські діти зараз зростають у воєнних умовах, тому важливо створювати героїв, які відображають реальність, але при цьому залишаються доступними та зрозумілими для дітей. Важливо пояснити дітям, що «Бавовнятко» – це вигаданий персонаж, який допомагає боротися зі злом. Таке пояснення допоможе уникнути страху та непорозуміння.

Великий розмір очей, пухнастість та вогняні елементи додають образу «Бавовнятка» казковості та магічності (рис. 2.9). Ілюстрації мають підкреслювати магічність і казковість образу, роблячи його привабливим і незабутнім для молодшої аудиторії. Це допоможе інтегрувати актуальні теми в дитячу літературу, роблячи її релевантною і важливою для сучасних дітей.

Рис. 2.9 Ілюстрація «Бавовнятка» створена Олсєвською С.

Узагальнюючи аналіз ефективних практик створення ілюстрацій для дитячих книг на прикладі сучасних проєктів в Україні, можна зазначити, що кращі практики включають в себе поєднання традиційних художніх методів з інноваційними підходами до використання цифрових технологій. Важливо також враховувати культурні особливості та смакові уподобання молодшої аудиторії. Сучасні українські ілюстратори вдаються до використання яскравих кольорів, цікавих композицій та

неповторних стилів, щоб створювати привабливі ілюстрації, які не лише відображають сюжет книги, але й стимулюють фантазію та викликають емоції у дітей.

2.3. Ілюстрація як важіль візуальної комунікації книги і дитини

Ілюстрації відіграють надзвичайно важливу роль у дитячих книгах, будучи одним з головних інструментів візуальної комунікації між книгою та дитиною. Дитяча ілюстрація надає можливість розширити уяву та сприяє розвитку творчості та вільного самовираження. Вона стимулює дитячий розвиток у всіх аспектах – від когнітивних до емоційних. Важливо, щоб ілюстрації спершу захоплювали увагу дитини, а потім створювали умови для появи нових запитань і відповідей. Використання творчого контенту сприяє зміцненню мислення та розвитку інтелектуальної активності. Ілюстрації відіграють надзвичайно важливу роль у дитячих книгах, особливо у віковій категорії 3-8 років. Вони є потужним інструментом візуальної комунікації, допомагаючи дітям краще розуміти і запам'ятовувати інформацію [22].

Діти у віці 3-8 років є візуальними учнями, тобто вони краще сприймають інформацію через зорові образи. Ілюстрації допомагають активізувати їхню уяву та стимулюють інтерес до читання. Ілюстрації доповнюють текст, надаючи додатковий контекст та пояснення, що особливо важливо для дітей, які тільки починають читати самостійно.

Для створення унікальних дитячих книг важливо використовувати експериментальні підходи. Сучасні ілюстратори мають можливість виходити за рамки звичайних технік та змінювати стандарти. Дослідницький підхід до створення персонажів та їхньої візуалізації відкриває нові можливості для розвитку дитячої літератури. Він дозволяє не лише відтворити текстовий матеріал, але й створити

унікальне візуальне середовище, яке стимулює уяву та творчість маленьких читачів. Таким чином, дослідницькі підходи до дитячої ілюстрації відкривають шляхи для створення унікальних та інноваційних творів. Ілюстратори, які мають сміливість експериментувати та впроваджувати новаторські ідеї, створюють можливість для збагачення світу дитячої літератури та розвитку творчості молодих читачів [52].

Книга «Малечі про інтимні речі» Ярмоленко Ю. (рис.2.10) призначена для дітей віком від 3 до 7 років. Вона спрямована на надання батькам інструментів для спілкування з дітьми про інтимні теми в зрозумілій та прийнятній формі.

Рис.2.10 Книга «Малечі про інтимні речі»

У контексті книги «Малечі про інтимні речі» ілюстрації відіграють критично важливу роль у забезпеченні ефективної комунікації між книгою та дитиною. Ілюстрації в книзі прості та зрозумілі, що допомагає дітям легко сприймати та запам'ятовувати інформацію. Замість складних і наукових пояснень, картинки допомагають візуалізувати теми, що обговорюються. Ілюстрації викликають позитивні емоції та цікавість, що сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню матеріалу. Веселі та яскраві зображення персонажів допомагають зробити складні теми менш тривожними та більш привабливими для дітей. Ілюстрації можуть показати, як працює людське тіло. Книга з ілюстраціями слугує хорошим інструментом для батьків, щоб почати розмову на інтимні теми, використовуючи зображення для пояснення та підтримки діалогу [42].

Культурні аспекти відображалися у способі, яким ілюстратори та автори інтерпретували та відображали соціокультурні норми та цінності через ілюстрації. Наприклад, зміни у сприйнятті ролей гендерів, етнічної різноманітності та визначних подій культури відображалися у виборі тематики та стилістиці ілюстрацій. Крім того, ілюстрації в дитячих книгах можуть служити чудовим інструментом для дослідження складних тем, таких як смерть, страх, скорбота та тривога. Діти не завжди знають, що вони відчують, і як назвати свої емоції. Однак, залучаючись до ілюстрацій, дитина може досліджувати емоції та почуття персонажів, оцінюючи їх мову тіла та вирази обличчя, як описано в супроводжуючому тексті та зображено в ілюстраціях [22].

Ілюстрація та художній образ є важливими елементами дитячої літератури, що впливають на сприйняття дітьми різних культур. Наприкінці ХХ-го століття репрезентація культурних меншин у ілюстрованих дитячих книжках не була досить поширеною, що призводило до відсутності ідентифікації дітей меншин із власним образом у літературі та поширення стереотипних уявлень [46].

На сьогоднішній день ситуація з зображенням культурних меншин у ілюстрованих дитячих книжках, швидше за все, відрізняється від тієї, що була у 30 років тому. За цей час суспільство стало більш свідомим щодо необхідності відображення різноманітності культур та ідентичностей у літературі для дітей. Багато видавництв, авторів та ілюстраторів активно працюють над створенням та публікацією книжок, які відображають різні культури та перспективи. Це дозволяє дітям більш повноцінно відчувати себе частиною світу та розширювати свій кругозір через літературу. Однак, незважаючи на ці позитивні зміни, ще залишається багато роботи щодо забезпечення відображення різноманітності та уникнення стереотипів у дитячій літературі.

«Handa's Surprise» авторства Браун Е. – це прекрасний приклад дитячої книги, яка пропонує різноманітність та культурну освіту через ілюстрації та образи

персонажів. У цій книзі зображено життя та традиції африканського села через пригоди головної героїні, Ханди.

Ілюстрації, створені австралійським ілюстратором Сотерс Е., живо передають красу та багатство африканського пейзажу, а також традиційний одяг і предмети побуту [48]. Ці ілюстрації допомагають дітям пізнавати та розуміти культуру Ханди, її оточення та щоденне життя. Зображення відтворюють різноманітність африканських мотивів та традиційних звичаїв, таких як носіння фруктів на голові, використання традиційних посудин та одягу (рис.2.11). Це створює можливість для дітей пізнати іншу культуру та побачити світ очима героїні.

Рис.2.11 Ілюстрації книги «Handa's Surprise»

Варто зазначити, що книга «Handa's Surprise» авторства Браун Е., опублікована у 2006 році, відіграла значну роль у просуванні культурної різноманітності в дитячій літературі. Її ілюстрації та образи персонажів вдало передали життя та традиції африканського села через пригоди головної героїні Ханди. Проте, зараз на ринку існує значно більше дитячих ілюстрованих книг, які активно просувають культурну різноманітність та розвіюють стереотипи [45].

Ілюстрації є важливим компонентом дитячих книг, оскільки вони допомагають дітям краще розуміти, запам'ятовувати та насолоджуватися історіями. Вони роблять читання більш цікавим і емоційним, сприяючи розвитку когнітивних і емоційних навичок у дітей.

Висновки до розділу 2

Дослідження показало, що ілюстрації відіграють критично важливу роль у розвитку та вихованні дітей, оскільки вони допомагають краще розуміти та запам'ятовувати інформацію, стимулюють уяву та емоційний зв'язок із текстом.

Приклади українських ілюстраторів, таких як Гапчинська Є. та Лавро К., демонструють високий рівень майстерності та здатність створювати унікальні, впізнавані образи, що привертають увагу дітей і дорослих. Сучасна українська ілюстрація активно розвивається, поєднуючи традиційні техніки з сучасними цифровими технологіями, що дозволяє створювати багатошарові та виразні зображення. Війна в Україні також впливає на зміст і стилістику ілюстрацій, відображаючи актуальні події та проблеми.

Загалом, ілюстрація в дитячій літературі не лише прикрашає текст, але й виконує важливу функцію у формуванні когнітивних та емоційних навичок дітей, роблячи процес читання цікавим і захоплюючим.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ДЛЯ ІЛЮСТРАЦІЙ ДИТЯЧОЇ КНИГИ «ЛІЛ-СЕРЦЕ МАГІЇ»

3.1. Особливості розробки та формування персонажів для ілюстрацій дитячої книги «Ліл-серце магії»

Розробка ілюстрацій для дитячої книги «Ліл-серце магії» вимагає врахування багатьох факторів, зокрема характеру персонажів, атмосфери середовища, кольорової гами та стилістичних прийомів. Цей розділ присвячений детальному аналізу та плануванню художніх образів для ілюстрацій, що допомогли створити візуально привабливу та емоційно захопливу книгу для дітей.

Для розробки та формування персонажа в дитячій книзі, слід враховувати кілька ключових аспектів. Головна героїня книги, маленька жабка з магічними здібностями, є центральною фігурою. Розробка художнього образу Ліл потребує детального врахування її індивідуальних характеристик, історії, стосунків з іншими персонажами та культурного контексту. Вона має бути яскравим, добрим та сміливим персонажем, який буде цікавий і зрозумілий дітям, і водночас навчати їх важливим цінностям, таким як доброта та віра в себе.

Образ жабки Ліл був натхненний ілюстраціями, які були створені під час виробничої практики (рис 3.1). Це зображення представляють собою мальовничу сцену з фантастичного світу. Центральною фігурою на зображенні є жабка-чарівниця, яка стоїть перед своїм будинком у вигляді квітки лотоса. Композиція зосереджує увагу на головній героїні казки завдяки її яскравому капелюху та великій кількості дрібних деталей. Біля головної фігури розміщено дві загадкові істоти в капюшонах, що надає сцені додаткової таємничості та інтриги. Квітка лотоса збалансовує композицію і додає кольорової гармонії. Використання яскравих, але природних кольорів створює приємну атмосферу. Зелені відтінки листя і трави контрастують з

рожевими та фіолетовими відтінками лотоса і капелюха жабки. Домінування зелених і рожевих відтінків символізує гармонію з природою та магічний світ, в якому мешкає головна героїня даної ілюстрації. Головна героїня ілюстрації одягнена в чарівний костюм з деталями, що підкреслюють її магічну натуру: капелюх, плащ, сумка з магічними предметами. На задньому плані можна побачити гриби і розвішену білизну, що додає сцені побутової атмосфери. Лотос символізує чистоту, просвітлення і новий початок, що є важливими темами в історії казки. Жабка з книгою та магічними інструментами символізує знання і мудрість, які вона здобуває протягом своїх пригод.

Вираз обличчя жабки-чарівниці, навіть через риси притаманні амфібіям, передає спокій і впевненість, що є важливими для її персонажа юної чарівниці. Тіні і світло використовуються для додавання глибини та підкреслення важливих елементів композиції. Загалом, це зображення ефективно передає атмосферу магічного світу і глибокий зв'язок персонажів з природою, що робить його привабливим і цікавим для дітей.

Рис. 3.1 Етапи розробки ілюстрації

Образ вийшов гармонічним, що послугувало подальшому удосконаленню персонажа та розвитку його історії. Формування значків та стікерів на гелоувінську та зимову тему було одним із етапів (рис.3.2).

Рис. 3.2 Розробка значків та стікерів з жабою

На зображеннях представлені різні варіації персонажа-жабки, кожна з яких має свою унікальну тематичну стилізацію. Значки було розроблено з метою відображення різноманітних образів, які можуть використовуватись у різних ситуаціях, як-то святкові події чи особисті уподобання, доповнюючи образ. Кожен із цих значків має різні стилістичні елементи, які додають персонажу-жабці унікальності та індивідуальності, роблячи їх привабливими для різних тематичних свят.

Жабка-чарівниця, як віртуальний інфлюенсер, не просто розважає, а й надає своїм глядачам цінні поради. Головна героїня через платформу «YouTube» та «Тік-Ток» буде ділитися порадами з навчання, вчити цікавим фактам про життя жаб і та пропагуватиме позитивні цінності. Цей бренд – це не тільки казка, але й спільнота, де діти та їхні батьки зможуть знаходити натхнення та розвагу. Під час процесу розробки персонажа, зародився проєкт «Qwaak», який пропонує не тільки чарівні ілюстрації та емоційні історії у формі ілюстрованих книг, але й розвивається у повноцінний контент.

Від оригінальних дизайнів капелюшків до веселих новорічних листівок – бренд жабки розширює свою присутність (рис.3.3). Цей проєкт пропонує більше, ніж просто героїчну історію – він втілює ідею навчання та позитивного впливу.

Рис. 3.3 Розробка авторського мерчу

Початкова ідея створення образу віртуального лідера думок еволюціонувала у персонажа казки, яка знайомить дітей з магічним світом. Таким чином, жабка Ліл проходить певний етап трансформації. Для дитячої казки було вирішено видозмінити образ персонажа, використовуючи більш спрощені форми, адже вище сформований образ чудово стилізований для аудиторії підлітків та юнаків. Цільова аудиторія книги – діти віком від 4 до 10 років. Для цієї вікової групи важливо створити персонажа, який буде одночасно зрозумілим та захоплюючим. Образ героїні має бути достатньо простим для розуміння малими дітьми, але з елементами, які утримують інтерес і старших дітей.

Важливо, щоб образ був привабливим та доступним для дітей, сприйняття яких ще формується, щоб вони могли легко включити його у своє світовідчуття та взаємодію з іншими персонажами у казці. Сформований образ жабки Ліл ідеально відповідає вимогам дитячої аудиторії: він має яскравий та запам'ятовуваний зовнішній вигляд, а його характер та вчинки спрямовані на навчання маленьких читачів важливим життєвим цінностям та моральним принципам.

Жабка-чарівниця Ліл – добра, смілива і винахідлива. Вона має внутрішню силу та вміння знаходити рішення у складних ситуаціях. Її доброта проявляється у бажанні допомагати іншим, а сміливість – у готовності долати перешкоди. Ім'я «Ліл» має захоплююче походження та багате значення. Воно витікає зі староанглійського слова «lilie», що перекладається як «лілія». Лілія часто асоціюється з чистотою, красою та грацією, що робить її привабливим вибором для імені. Крім того, латинське походження імені «Ліл» від слова «lilium» також означає «лілія» і часто вважається символом чистоти. Це ім'я має широку популярність і застосування в різних культурах. У арабській мові «Ліл» може тлумачитися як «ніч», що надає імені ауру таємничості та чарівності. У китайській мові воно може мати значення «красивий» або «розумний», що підкреслює позитивні якості, пов'язані з іменем [47].

Культурний вплив на ім'я «Ліл» також помітний у різних суспільствах протягом історії. У деяких культурах воно символізує плодючість та жіночність, у інших – невинність та добродішність. Наприклад, у стародавній єгипетській культурі лілія була пов'язана з відродженням та воскресінням і часто зображувалася в мистецтві та релігійних обрядах. Крім того, це ім'я знаходимо у міфах, фольклорі та релігійних текстах, що надає йому культурне значення. У стародавній грецькій міфології «Ліл» асоціювалося з богинею Герою, яку шанували за її красу та силу. Цей зв'язок надавав імені відчуття сили та авторитету [57].

Для створення якісного образу необхідно розробити лор – фонову історію персонажа та світу, в якому він існує. Лор допомагає розкрити історію персонажів, пояснити події та створити зв'язок між різними елементами вигаданого світу. У світі жабки панує загадковий і чарівний світ. Це велике і різноманітне царство, де є розкішні болота, ліси, струмки, гірські хребти. Атмосфера вологості та зелені створює живописну картину. Кожен куточок цього світу приховує свої таємниці. Головна героїня народилася в магічному болоті і виросла під опікою бабусі-чарівниці. Її

історія включає численні пригоди, у яких вона допомагає іншим і знаходить магичний артефакт, але зрештою розуміє, що справжня магія полягає у доброті та вірі в себе.

У книзі будуть згадуватись інші персонажі з якими головна героїня буде взаємодіяти. Ліл дружить з різними створіннями, такими як ведмідь та мігруючі птахи. Вона ставиться до всіх з повагою і завжди готова прийти на допомогу, що робить її позитивним прикладом для дітей. Жабка-чарівниця обожає читати книги, особливо історії про пригоди та магію, наприклад, казки про інших чарівних створінь. Найулюбленіша та найбільш зачитана нею книга – «Хроніки Чарівного Лісу: Магічні Пригоди». За назвою книги можна зрозуміти, що це відсилка на трилогію «Хроніки Нарнії».

Улюблений колір жабки фіолетовий. Фіолетовий колір є поєднанням синього і червоного, що символізує мудрість, таємничість і магію. Це ідеальний колір для підкреслення її магичних здібностей і загадковості. Фіолетовий також символізує духовність і інтуїцію, що відповідає її ролі як мудрої і доброзичливої жабки-чарівниці. Також, дослідження показують, що фіолетовий колір часто обирають самокритичні люди, а в казці «Ліл-серце магії», якраз таки прослідковується самокритичне ставлення головної героїні до своїх особливостей. Але також вона полюбає відтінки синього та зеленого кольорів. Зелений колір символізує зростання, відродження і життєву силу. Це також колір, який часто асоціюється з природою і магією природи. Людина яка обирає зелений колір, має багатий внутрішній світ. Синій колір асоціюється з мудрістю, спокоєм і глибиною. Він також символізує небо і воду [35].

Варто зауважити, що образ жабки Ліл відображає елементи української культури та міфології через свою історію та оточення. Важливо включити елементи, які будуть знайомими та зрозумілими українським дітям, але також цікавими для міжнародної аудиторії.

В історії про жабку-чарівницю, відсутні згадки про її батьків. Бабуся, мудра чарівниця, знала більше про походження Ліл, ніж вона розповідала. Жабка часто бачила, як стара жаба говорила з магічними істотами і тримала старовинні книги, в яких, як здавалося, містилися відповіді на багато питань. Одного разу, коли головна героїня підросла, бабуся вирішила відкрити їй таємницю. Її мати була великою чарівницею, а батько – хоробрим воїном. Вони зникли під час битви з темними силами, захищаючи світ. Її магія – спадок від її матері, а рішучість і сміливість – від батька.

Як було зазначено, окрім головної героїні в казці, також є й інші персонажі. Мова йде про бабуся жабки на ім'я Фрога, яка є мудрою та доброю чарівницею. Її образ представлений у вигляді старенької жабки з м'якими, зморшкуватими рисами обличчя, що відображають її досвід та життєву мудрість. Вона одягнена у простий, але елегантний одяг, що підкреслює її чарівницьку природу (див. додаток А). Як свідчать дані, бабуся досвідчена чарівниця, яка опікується Ліл з моменту її народження. Вона має глибокі знання про магію та навколишній світ і з радістю передає їх своїй онучці.

Фрога завжди спокійна, розсудлива і готова допомогти мудрою порадою. Її досвід і знання допомагають головній героїні розвивати свої здібності та вірити в себе. Бабуся-жаба носить довгу, темно-зелену мантию з вишитими магічними символами. Її волосся сиве та зібране в косу, а обличчя вкривають зморшки, що відображають її вік та мудрість. У руках вона часто тримає старовинну чарівну паличку, прикрашену кристалами.

Згідно з цим, вони мають дуже теплі та близькі стосунки з онукою, яка є для Ліл не тільки наставником, але й другом, що завжди підтримає та допоможе у важку хвилину. Бабуся знайома з багатьма мешканцями чарівного світу, які допомагають головній героїні у її пригодах. Як уже підкреслювалося, бабуся вірить у силу доброти та мудрості. Вона прагне навчити онуку не тільки магічним заклинанням, але й

важливості добрих вчинків та взаємодопомоги. У зв'язку з викладеним вище, її головна мета – виховати онуку так, щоб вона використовувала свої здібності на благо інших.

Ім'я «Фрога» є оригінальним і вигадливим, що робить його чудовим вибором для бабусі. Це ім'я відразу викликає асоціації з англійським словом «frog» (жаба), що підкреслює зв'язок з жаб'ячою тематикою персонажів. Це ім'я є унікальним і легко запам'ятовується, що робить його цікавим для дітей і допомагає виділити персонажа серед інших. Ім'я «Фрога» звучить м'яко і приємно, що створює образ доброї і мудрої бабусі. Це важливо для створення позитивного персонажа, до якого діти відчувають довіру і симпатію. Воно має легкий гумористичний відтінок, що додає веселощів і грайливості персонажу. Це може зробити бабусю улюбленицею дітей.

Величезний Ведмідь на ім'я Урс – це великий і сильний ведмідь, який мешкає у глибокому лісі. Незважаючи на свій грізний вигляд, він має добре серце і завжди готовий допомогти друзям. Ведмідь цінує чесність і хоробрість, і його дружба з Ліл заснована на взаємоповазі та довірі. Він величезний, з густою коричневою шерстю та великими, доброзичливими очима. Він має потужні лапи, які можуть бути як інструментом для захисту, так і для допомоги друзям (див. додаток Б). Урс стає одним з перших друзів жабки-чарівниці, допомагаючи їй у важку хвилину. Ведмідь вірить у важливість захисту свого дому та друзів. Його ціль – підтримувати мир та гармонію в лісі, допомагаючи жабці у її подорожах та пригодах.

Пара Птахів на ім'я Ава і Зефір. Ава і Зефір – це пара яскраво-синіх птахів, які мандрують теплими краями. Вони веселі, допитливі та завжди готові до пригод. Ава має більш спокійний і розсудливий характер, тоді як Зефір енергійний і завжди готовий до нових відкриттів. Вони мають яскраво-сині пір'я та довгі, гнучкі крила. Їх очі блищать цікавістю та радістю до життя. Вони завжди літають разом, створюючи гармонійний дует у небі (див. додаток В). Птахи швидко знаходять спільну мову з Ліл, яка допомагає їм знайти шлях додому. Їх взаємодопомога та спільні пригоди

зближують їх і роблять справжніми друзями. Їх ціль – знайти нові місця та пережити нові пригоди, допомагаючи друзям і відкриваючи для себе нові горизонти.

Кожен з персонажів казки «Ліл-Серце Магії» має унікальний характер, зовнішність і цінності, що допомагає створити багатогранний та цікавий світ для читачів. Взаємодія між персонажами підкреслює важливість дружби, допомоги та взаємоповаги, що робить історію не тільки захопливою, але й повчальною.

3.2. Аналіз використання художніх засобів та стилів для втілення образів героїв

Образ головної героїні, жабки Ліл, пережив безліч переробок і ескізів (рис3.4). Невдалі варіанти образу персонажа, показали наскільки важливим є знання анатомії, тому для покращення візуального вигляду потрібно попередньо виконати начерки людей та земноводних з натури.

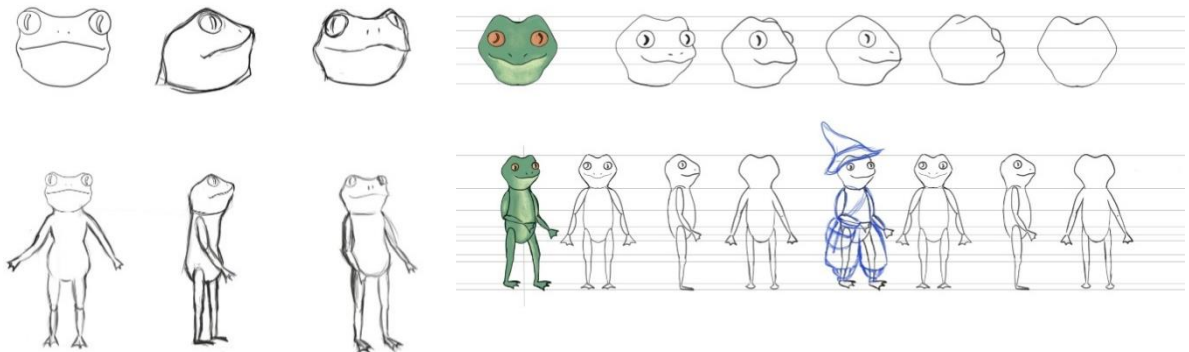

Рис.3.4 Перші етапи розробки персонажа

Її вигляд змінювався в залежності від віку: маленька, юна та доросла. Тут потрібно врахувати різноманітні аспекти: фізичні особливості, зовнішній вигляд, риси обличчя, статура, одяг, вираз обличчя, жести, постава. Образ жабки має відображати невинність, доброту і водночас силу. Особливий акцент буде зроблено на її великих виразних очах, що випромінюють доброту та загадковість. Кольорова гамма для жабки буде складатися з м'яких, теплих відтінків, що підкреслюють її доброзичливість, і яскравих елементів, що натякають на її магічну природу. Після

цього було розроблено персонажа з різних ракурсів та на різному етапі розвитку (рис.3.5). Великі, виразні очі жабки Ліл передають її доброзичливий та допитливий характер. Вони є центральним елементом, що привертає увагу і допомагає встановити емоційний зв'язок з читачами.

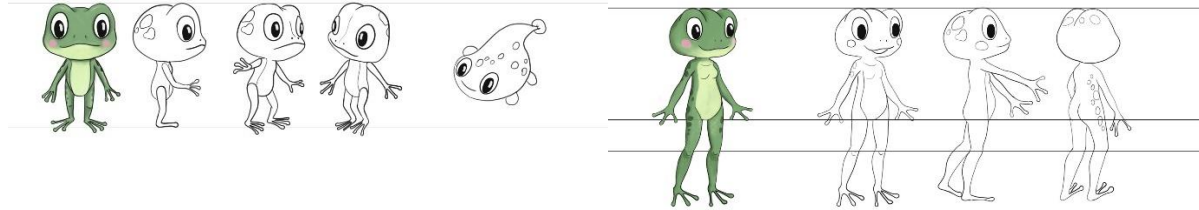

Рис. 3.5 Розробка персонажа в різних ракурсах та віці

Малювання персонажа з різних ракурсів допомагає краще зрозуміти його анатомію, пропорції та особливості дизайну. Це особливо важливо для забезпечення гармонійного вигляду персонажа на різних сторінках книги або в різних сценах. Різні ракурси дозволяють художнику уявити, як персонаж взаємодіє з різними елементами середовища, об'єктами та іншими персонажами. Також це допомагає створити більш інтерактивні та динамічні ілюстрації. Виявити та виправити потенційні проблеми в дизайні на ранньому етапі. Це може включати незручні або некоректні пропорції, які можуть не бути очевидними в одному ракурсі, але стають явними в іншому. Таким чином, малювання персонажа в різних ракурсах є важливим етапом у процесі створення якісних ілюстрацій, який забезпечує багатогранне та реалістичне представлення персонажа в будь-якій дії.

Після розробки персонажа в різних ракурсах, було взято участь в XXI Міжнародний конкурсі одного образу та новорічно-різдвяного декору «Сузір'я «Каштан» (див. додаток Г). Було розроблено серію новорічних листівок з жабкою Ліл (рис.3.6).

Рис. 3.6 Серія новорічних листівок з жабкою Ліл

Участь у конкурсі та розробка серії новорічних листівок з персонажем жабкою Ліл свідчать про успішне використання персонажа в різноманітних форматах та контекстах. Це дозволяє не лише просувати персонажа на ринку, а й залучати увагу аудиторії через святковий та цікавий формат.

Ілюстрування персонажа на новорічних листівках має кілька переваг. По-перше, це створює асоціації зі святом, яке завжди асоціюється з радістю, теплом та добром. Персонаж на новорічних листівках може стати символом радості та позитиву, що сприяє створенню позитивного настрою у отримувачів. Крім того, новорічні листівки є прекрасним способом використання персонажа в рекламних цілях, просування його образу серед широкої аудиторії та підвищення впізнаваності бренду чи казки.

Розроблено різні образи одягу та капелюшків для жабки-чарівниці, що дозволяє читачам зануритися в різноманіття персонажу та збагатити його образ. Відтак, кожен образ відображає окремий аспект особистості головної героїні та підкреслює його унікальні риси. Наприклад, якщо Ліл має ніжний та мрійливий характер, його образ

може включати ніжні та повітряні вбрання, або ж, якщо він є сміливим та впевненим, його одяг може бути більш виразним та яскравим.

Вибір одягу для персонажа допомагає читачам краще зрозуміти характер та настрій героя, а також створює можливість для емоційного співпереживання. Правильно підібраний одяг доповнює образ персонажа, надаючи йому більшої автентичності та реалізму. Крім того, візуальне зображення персонажа, включаючи його одяг, може стати сильним засобом для комунікації інформації про жабку-чарівницю без використання словесного опису.

Для персонажа Ліл було розроблено декілька образів з елементами української вишивки. Це надає їй особливого національного колориту та відтінку, підкреслюючи його зв'язок з українською культурою та традиціями. Кожен образ із вишивкою відрізняється своєрідністю та унікальністю малюнка, що дозволяє створити для жабки свою автентичну колекцію (рис.3.7). Ця колекція не лише надає персонажу характерної зовнішності, але й сприяє поглибленню розуміння його культурного та національного коріння. Такий підхід до розробки образу додає історичної та культурної цінності персонажу, роблячи його більш цікавим та привабливим для читачів. Також було опубліковано тези за темою «Аспекти моди в ілюстраціях дитячої літератури» (див. додаток Л) та взято участь у VII Міжнародній науково-практичній конференції текстильних та фешн технологій «KyivTex&Fashion» 19 жовтня 2023 року.

Рис.3.7 Розробка колекції одягу для жабки Ліл з елементами української вишиванки

Розвиток персонажа не зупинився лише на листівках. На виробничій практиці потрібно було обрати завдання яке було б пов'язано з виготовленням візуальної частини диплому. Було вирішено розробити абетку для дітей : «Від А до Я з жабкою Ліл» (рис 3.8). Це проєкт ілюстрованої дитячої абетки, де кожна літера супроводжується відповідним словом та ілюстрацією, яка демонструє природні явища та об'єкти. Метою проєкту було створити навчальний матеріал, спрямований на розвиток мовлення та вивчення алфавіту. Це завдання мало значний вплив на формування та розробку художнього образу персонажа-жабки.

Рис. 3.8 «Від А до Я з жабкою Ліл»

Цей проєкт надає розширення ролі персонажа. Ліл не лише є героїнею історії, а й перетворилася на вчителя, який допомагає дітям дізнаватися нове про природу і не тільки. Це додало її образу нових аспектів, роблячи її багатогранною та більш цікавою для дітей. Розробка абетки вимагала створення серії ілюстрацій, де головна героїня взаємодіє з різними природними об'єктами (рослинами, тваринами, явищами). Це допомогло створити впізнаваний візуальний стиль, який діти можуть легко запам'ятати та асоціювати з конкретними навчальними моментами.

Використання цієї жабки-чарівниці в абетці для навчання дітей сприяло зміцненню емоційного зв'язку між персонажем та аудиторією. Діти, які вивчають літери та природні об'єкти разом з Ліл, починають бачити її не лише як вигадану істоту, а й як друга та наставника. В процесі створення абетки потрібно було враховувати характер головної героїні. Вона мала залишатися цікавою та чарівною, але водночас виконувати функцію навчання. Це допомогло глибше розкрити її характер, показавши її як мудру, добру та дбайливу істоту. Абетка з тематикою природи підкреслює важливість екологічної свідомості та любові до навколишнього середовища, що є важливим аспектом сучасної культури. Вона також допомагає дітям з раннього віку вивчати флору та фауну. Абетка з улюбленим персонажем робить процес вивчення літер більш захопливим. Використання Ліл у навчальних матеріалах стимулює інтерес до пізнання світу через гру. Яскраві та детальні ілюстрації допомагають краще запам'ятовувати літери та асоціації з природою. В цілому, створення абетки для дітей допомогло сформувати більш глибокий, багатогранний та емоційно привабливий образ персонажа, який не лише розважає, а й навчає дітей важливим речам про навколишній світ.

Робота над абеткою допомогла покращити навички створення ілюстрацій, композиції та вибору кольорової гами. Це також стало можливістю для експериментування з різними художніми техніками, що в подальшому вплинуло на загальний стиль та якість робіт.

Коли є чітко сформована історія та персонаж, варто врахувати його простір, який також може виступати художнім образом. У літературі та образотворчому мистецтві, простір часто використовується для створення глибокого емоційного впливу, передачі певних ідей або настроїв. Навколишнє середовище персонажа може бути реалістичним або фантастичним, але завжди він несе в собі естетичний зміст і є важливим елементом художнього твору.

За допомогою певного ландшафту, кольорової гами, освітлення та деталей можна передати різні емоції та почуття, такі як радість, загадковість, напруження або спокій. Середовище надає контекст, в якому відбувається дія. Воно також може пояснити поведінку та мотивацію персонажів. Наприклад, темний ліс може створювати відчуття небезпеки, тоді як сонячна галявина викликати почуття безпеки та радості. Ілюстрації середовища додають глибину та багатшаровість візуальному оповіданню. Вони можуть розповісти додаткові деталі, які не завжди можна передати словами, і допомагають створити повніше уявлення про світ, в якому живуть персонажі.

Добре продумане середовище додає реалістичності та вірогідності історії. Читачі можуть легше зануритися у світ книги, коли він виглядає логічно побудованим та деталізованим. Різноманітні середовища можуть стимулювати уяву дітей, сприяти розвитку їхньої спостережливості та здатності до аналізу. Наприклад, ілюстрації з багатим середовищем спонукають дітей помічати деталі, вивчати різні аспекти навколишнього світу та формувати власні історії. Оточуюче середовище є невід'ємною частиною взаємодії персонажів. Воно впливає на те, як вони діють, рухаються та взаємодіють між собою. Наприклад, перешкоди в просторі можуть стати викликами для персонажів і сприяти розвитку сюжету.

Ілюстрації середовища можуть передавати культурні та історичні особливості, які є важливими для розуміння історії. Вони можуть включати архітектурні стилі, одяг, предмети побуту та інші деталі, які роблять світ книги більш автентичним. Таким чином, простір і середовище є не просто фоном для дії, а активними учасниками художнього процесу, які впливають на сприйняття та інтерпретацію художнього образу.

Болото, де народилася Ліл, зображено як чарівне місце з багатою рослинністю, м'яким світлом і тихими водними поверхнями. Кольорова гамма складається з зелених, синіх і пурпурних відтінків, що створюють відчуття таємничості та магії.

Рослинність на болоті є надзвичайно різноманітною та пишною. Високі очерети, густі кущі та гігантські лілії створюють своєрідний зелений лабіринт. На кожному кроці можна побачити моховиті камені, вкриті м'яким, як оксамит, мохом, а також різноманітні водяні рослини, що розкинулися на поверхні води. Дерев з вигнутими стовбурами та опущеними до води гілками додають ландшафту стародавнього, загадкового вигляду (див. додаток Д).

Ліс, де продовжуються пригоди жабки Ліл, зображується як ще одне чарівне місце, наповнене дивовижною природою та таємничою атмосферою. Ліс відрізняється високими, стрункими деревами з густими кронами, які створюють природний купол, що захищає від прямих сонячних променів. Дерев різних видів – від старовинних дубів і сосен до беріз і ялин – утворюють складний і красивий ландшафт. Кожне дерево має свою унікальну текстуру кори та форму листя, що додає різноманітності і живописності. Під деревами ростуть кущі, трави та квіти, які створюють густий підлісок, де кожна рослина ніби оживає у своїй природній красі. Кольорова гамма лісу складається з багатих зелених, коричневих та золотих відтінків. Зелені кольори варіюються від темно-зеленого до світло-зеленого, створюючи ефект багатошаровості і глибини. Коричневі відтінки кори дерев і землі додають природності і реалістичності. Золоті відблиски сонячного світла на листях і квітах підкреслюють чарівність і теплоту цього місця. Ліси в цьому світі також наповнені чарівними елементами. Там можна зустріти балакучі гриби з оченятами, які спостерігають за тобою, чарівні істоти, таємничі печери та лабіринти (див. додаток Е).

3.3. Практичні методи та рекомендації зі створення ефективних ілюстрацій для дитячих книг

Художник починає свою роботу над ілюстраціями з дослідження та збору інформації, аналізуючи літературні джерела, аналогічні проекти та приклади інших

робіт. Це допомагає сформувати чітке уявлення про стиль, тон та емоційний настрій майбутніх ілюстрацій.

Аналіз літературних джерел є надзвичайно важливим етапом у формуванні власного художнього образу. Перш за все потрібно ознайомитись з сюжетом та історією персонажа, розглянути історичний та культурний контекст, якщо це необхідно для правдивого відображення елементів у книзі.

Перегляд інших дитячих книг з подібними темами, стилями або жанрами дозволяє художнику отримати корисний досвід та натхнення. Аналіз стилістичних рішень, використаних іншими художниками, допомагає зрозуміти, які елементи найкраще працюють для цільової аудиторії. Вивчення інших проектів дозволяє художнику зосередитись на ключових аспектах, таких як кольорова палітра, деталі персонажів, композиція сцен та емоційний вплив ілюстрацій. Аналіз стилю художників, таких як Гапчинська Є. чи Була О. також допомагає у формуванні впізнаваного і привабливого образу, який резонує з дітьми та сприяє їхній залученості в історію (див. додаток Ж).

Збір візуальних матеріалів, таких як ілюстрації, фотографії, зразки робіт інших художніх творів, що можуть бути корисними для створення власних ілюстрацій. Використання платформ, таких як «Pinterest» або «Behance», для пошуку натхнення і збору візуальних референсів.

Флора та фауна болота, ліси та інші природні ландшафти, де відбуваються події книги розповідають нам про природу Полісся. Вивчення реальних фотографій та ботанічних ілюстрацій допомагає створити автентичні і водночас казкові образи. Фотографії водойм, рослинності, грибів та тварин з різних природних резервуарів, таких як болота або ліси (див. додаток З).

Формування магичності у світі, де живе головна героїня відбулось на основі прикладу з відомих літературних творів, таких як «Хроніки Нарнії» Льюїса К. або «Гаррі Поттер» Роулінг Дж., що містять багатий світ магії та пригод.

Початковий етап розробки ілюстрацій включав створення ескізів та начерків. Розробка ескізів та начерків частково здійснювалась у скетчбуці на папері за допомогою кольорових та простих олівців. Цей метод особливо зручний, коли немає можливості використовувати комп'ютер. Використання паперових артбуків дозволяє миттєво візуалізувати ідеї та легко їх коригувати. Однак, основна частина розробки персонажів та ілюстрацій виконувалась у графічному редакторі «Photoshop» на ноутбуківі Lenovo Ideapad Gaming 3 за допомогою графічного планшета Parblo A610. Ескізи дозволяють художнику експериментувати з різними варіантами персонажів, сцен та фонових елементів без обмежень. Це початковий етап, де можна вільно досліджувати ідеї, вносити корективи та уникати потенційних помилок у фінальних ілюстраціях. Наприклад, при розробці головного персонажу, попередні ескізи допомогли визначити її остаточний вигляд, включаючи різні ракурси та стадії розвитку від пуголовка до дорослої жабки.

Композиція та планування є ключовими аспектами для досягнення візуального балансу та гармонії в ілюстраціях. Важливо правильно розташувати персонажів, об'єкти та фон, щоб створити природний потік для очей читача. Це допомагає утримувати увагу та забезпечує легке сприйняття історії.

В ескізах болота відображені широкі листки латаття та квіти, які обрамлюють Ліл, створюючи відчуття безпеки та чарівності. Це забезпечує гармонійний фон для головної героїні, показуючи її зв'язок з природою. Композиція сцени в лісі, де головна героїня зустрічає ведмедя, включає великі розміри Урса у центрі, з деревами та листям, що обрамлюють його. Вона розташована поруч, що підкреслює її маленький розмір у порівнянні з ведмедем, але також її відвагу та значущість (див. додаток Б).

У сцені з бабусею Фрогою важливо було показати теплоту та мудрість бабусі. Розміщення книжкових полиць та магічних інгредієнтів навколо персонажів створює

відчуття затишку та магії. Ліл і бабуся розташовані близько один до одного, що підкреслює їхній тісний зв'язок (див. додаток А).

Кольорова гамма відіграє важливу роль у формуванні емоційного стану дітей та сприйняття історії. Основним завданням було підібрати гармонійну палітру кольорів, яка б була яскравою та водночас гармонійно поєднувалася між собою. Основними кольорами обрано різні відтінки зеленого, адже дія історії відбувається в природній місцевості. Зелені відтінки передають відчуття життя та реальності природи.

Для додавання глибини та реалістичності ілюстраціям використовувалися текстури. Зокрема, для досягнення приємної злегка шумної текстури застосовувалися сухі кисті у «Photoshop». Лайн та фарбування основних кольорів виконувалося стандартним набором кистей (рис. 3.9).

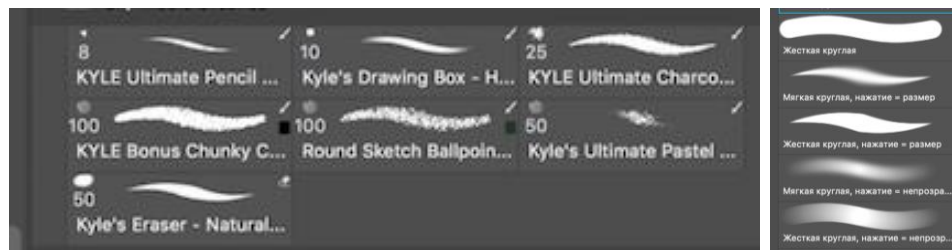

Рис.3.9. Набор кистей для розробки ілюстрацій

Деталізація персонажів передбачає увагу до дрібних символічних деталей, які можуть бути непомітними на перший погляд, але створюють атмосферу магічного світу. Прикладами таких деталей є чарівні гриби з очима на лісовій галявині, книги про магію на полицях, кулони та інші речі, що підкреслюють атмосферу історії.

Після розробки ілюстрацій необхідно підібрати шрифт тексту, який відповідатиме тематиці книги та віковій категорії. Для цієї книги було обрано шрифт «Comic Relief», який ідеально підходить під тематику книги та відповідає вимогам, досить простий та читабельний.

Обличчям та однією із найважливіших частин книги є обкладинка. Обкладинка книги повинна одразу привернути увагу читача і викликати бажання відкрити книгу. Основна концепція обкладинки полягає в тому, щоб зобразити жабку Ліл у її природному середовищі, яке підкреслює її магичну сутність та зв'язок з природою. На ескізі лицьової сторони ми бачимо головного персонажа – жабку Ліл (рис.3.10). Вона знаходиться на стежці у лісі, оточеному високими грибами та густою рослинністю та прямує вперед за пригодами. Головна героїня розташована в центрі обкладинки, що автоматично привертає увагу читача. Її образ деталізований та яскравий. Назва «Ліл-серце магії» розміщена у верхній частині в межах хмароподібного елемента, що надає їй казковості. Назва написана великими літерами. Обкладинка книги відіграє вирішальну роль у формуванні першого враження. Вона повинна не тільки бути привабливою, але й точно передавати атмосферу та сутність історії (див. додаток І).

Рис. 3.10 Начерк ілюстрації для обкладинки книги «Ліл – серце магії»

Форзац є першим, що бачить читач при відкритті книги, і він має важливе значення для загального сприйняття видання. Форзац може бути як простим, так і дуже деталізованим, створюючи певний настрій перед початком читання основного тексту. В даному проєкті дизайн форзацу включає численні милі гриби, листя та інші природні елементи, які створюють відчуття казкового лісу. Форзац

виконаний у ніжних зелених відтінках, що підкреслюють природність і спокій, асоціюються з лісом та магією. Легкі акценти червоного на щічках грибів додають малюнку життєрадісності та веселощів (див. додаток К).

Останнім етапом є підготовка ілюстрацій до друку. Для цього використовувалась програма Adobe In Design, яка є професійним інструментом для верстки та макетування. Програма входить до складу Adobe Creative Cloud і може використовуватись для створення постерів, флаєрів, брошур, журналів, газет та книг. Всі файли були підготовлені для поліграфії та відправлені на тестовий друк, що дозволяє оцінити якість ілюстрацій та шрифтів у реальних умовах. В результаті виходить дитяча ілюстрована книга з приваблим та близьким читачам персонажем.

Одним із аспектів, який було враховано у цьому дослідженні, є вимоги до поліграфічного виконання видань для дітей. Відповідно до стандартів, затверджених Харківським національним університетом мистецтв ім. І. П. Котляревського, поліграфічне оформлення дитячої літератури повинно відповідати певним критеріям. Ці вимоги включають в себе обкладинки, формати, шрифти, макети та інші параметри, які впливають на якість та безпеку книг для дітей. Дотримання цих стандартів є важливим кроком у забезпеченні високої якості видань та збереженні інтересу дітей до читання [8].

Впровадження цих методів допоможе створити високоякісні та ефективні ілюстрації для дитячих книг, що сприятимуть емоційному залученню дітей та покращенню їхнього сприйняття історії

Висновок до розділу 3

Отже, було детально розглянуто процес створення художнього образу для ілюстрацій дитячої книги «Ліл – серце магії».

Було сформовано та реалізовано комплексний підхід до створення ілюстрацій для дитячої книги. Використання як традиційних, так і цифрових методів, ретельний вибір кольорової гами та текстур, а також увага до символічних деталей дозволили

створити яскраві, гармонійні та емоційно насичені ілюстрації, які сприяють кращому сприйняттю історії та розвитку уяви у дітей.

Можна виділити кілька практичних методів та рекомендацій для створення ефективних ілюстрацій для дитячих книг: використання різних інструментів для ескізів та фінальної обробки; передача характеру персонажа через форми та тіні; підбір гармонійної палітри кольорів; використання текстур; деталізація персонажів та сцен; тестування та зворотній зв'язок.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У даній дипломній роботі було розглянуто теоретичні та практичні аспекти розробки художнього образу для ілюстрацій дитячої книги «Ліл-серце магії». Вивчено основні принципи створення персонажів, аналіз використання художніх засобів та стилів, а також практичні методи і рекомендації зі створення ефективних ілюстрацій для дитячих книг. Досліджено основні принципи створення дитячих персонажів, що включають в себе простоту форм, яскравість кольорів та виразність емоцій, які допомагають дитині легше сприймати та запам'ятовувати персонажа. Вивчено вплив ілюстрацій на розвиток естетичного смаку у дітей, їх емоційний стан та уяву.

Було розглянуто праці фундаментальних досліджень істориків і теоретиків мистецтва, наукові статті та джерела мережі Інтернет за темою ілюстрації та художнього образу в дитячій літературі. Визначено ключові прийоми мистецтва у створенні художніх образів для дитячих ілюстрацій.

Проведено класифікацію видів сучасної дитячої ілюстрації, що дозволило виявити різноманітність стилів, технік та підходів у створенні візуального зображення. Сформовано рекомендації для ефективної розробки ілюстрацій у дитячій літературі. Було розроблено та систематизовано практичні підходи до створення персонажів у дитячих ілюстраціях, враховуючи основні принципи графічного мистецтва та ефективні методи побудови образів.

У ході дослідження нами виявлено, що ілюстрації в дитячих книгах відіграють важливу роль у формуванні візуального сприйняття та уявлення читачів. Використання різних стилів та технік дозволяє досягти емоційної насиченості та гармонійності ілюстрацій, що сприяє кращому сприйняттю та розумінню художнього образу.

Розроблені та систематизовані практичні підходи можуть бути використані в роботі художників, дизайнерів, у навчальних курсах та теоретичних дослідженнях.

Таким чином, виконана робота дозволила досягти мети дослідження та вирішити поставлені завдання, що підтверджує актуальність та важливість обраної теми у контексті сучасного розвитку дитячої літератури та її впливу на культурне формування молодого покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авторитетна думка. Текст чи ілюстрація – що важливіше у дитячій книжці? *Book forum: вебсайт*. URL: <https://bookforum.ua/p/avtorytetna-dumka-tekst-chy-ilyustratsiya-shho-vazhlyvishe-u-dytyachi-knyzhtsi> (дата звернення: 25.04.2024).
2. Барсукова О. Бавовнятко палить бази окупантів: у Міноборони показали сучасну міфічну істоту. *Українська правда. Життя: вебсайт*. 2022. URL: <https://life.prawda.com.ua/society/2022/08/28/250208/> (дата звернення: 09.05.2024).
3. Белічко Н. Ю. Ілюстрація. *Енциклопедія Сучасної України*. 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-13244> (дата звернення: 24.04.2024).
4. Бойцун І. Є., Негодяєва С. А. Б76 Дитяча література: навчальний посібник. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2021. 300 с.
5. Вимоги до ілюстрації дитячих книг та методика ознайомлення дітей дошкільного віку з книжковою графікою. Видатні графіки-ілюстратори дитячої літератури. *Studfiles* : вебсайт. URL: <https://studfile.net/preview/5601922/page:2/> (дата звернення: 06.05.2024).
6. Вовчок Г. М. Виховна функція ілюстрації дитячої книг. *Центр Міжнародного наукового співробітництва «ТК Меганом» : вебсайт*. 2018. URL: <https://int-konf.org/uk/2013/suchasnist-nauka-chas-vzaemodiya-ta-vzaemovpliv-18-20-11-2013-r/610-vovchok-g-m-vikhovna-funktsiya-ilyustratsiji-dityachoji-knigi> (дата звернення: 22.05.2024).
7. Графіка. *Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. Ковалів*. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. С. 241. URL: <https://archive.org/details/literaturoznachat1/page/n241/mode/2up?view=theater> (дата звернення: 23.05.2024).

8. ГСТУ 29.6–2002. Видання для дітей. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги. [Чинний від 2002-08-01]. Київ : Держстандарт України, 2002. 16 с. URL: <https://archive.chytomo.com/standards/vydannya-dlya-ditey-polihrafichne-vykonannya-hstu29-62002> (дата звернення: 22.05.2024).
9. Дубрівна А. П., Єрмак І. О. Цифрова ілюстрація в контексті російсько-української війни. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2023. № 2. С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2023.2.6>.
10. Історія української ілюстрації. *Вікіпедія : вебсайт*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_української_ілюстрації (дата звернення: 22.05.2024).
11. Кадоркіна Ю. О. Сучасна українська книжкова ілюстрація. Оформлення прози та віршованих збірок. *Молодий вчений*. 2018. № 12 (64). С. 19–22. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-5>.
12. Касьяненко К. Генезис функціонального формотворення дитячої книги. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство*. 2012. № 26. С. 78–85.
13. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с.
14. Коломійченко О. Корекційна робота з дітьми з розладами аутистичного спектра в інклюзивному освітньому середовищі. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2021. № 1 (16). С. 177–192. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i16.149>.
15. Котубей-Геруцька О. Найзрозуміліший вид діалогу: війна в ілюстраціях українських художників. *Суспільне Культура : вебсайт*. 2022. URL: <https://suspilne.media/culture/227609-najzrozumilisij-vid-dialogu-vijna-v-ilustraciah-ukrainskih-hudoznikiv/> (дата звернення: 03.05.2024).

- 16.Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. 1.7. Понятійно-категоріальний апарат юриспруденції. *Теорія держави і права: Елементарний курс*. URL: <https://studies.in.ua/krestovska-nm-teorija-derzhavy-i-prava/1505-17-ponyatyno-kategoralniy-aparat-yurisprudencyi.html> (дата звернення: 05.03.2024).
- 17.Кротевич О., Матвійчук Л. Книжкова ілюстрація ХХІ століття: від традицій до сучасності. *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук* : мат. II міжнар. наук. конф. (м. Дніпро, 17 березня 2023 р.). Вінниця : 2023. С. 260–261. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka3/25_12_23-4_1.pdf#page=261 (дата звернення: 01.05.2024).
- 18.Лебедєва К. Марія Примаченко книги для дітей ілюструвала, і у снах сюжети бачила. *Бібліотека українського мистецтва : вебсайт*. URL: <https://uartlib.org/exclusive/mariya-prymachenko-knygu-dlya-ditej-ilyustruvala-i-u-snah-syuzhety-bachyla/> (дата звернення: 04.05.2024).
- 19.Мавка. Лісова пісня. Про проект. *Мавка.ua: вебсайт*. URL: <https://mavka.ua/uk/about> (дата звернення: 08.05.2024).
- 20.Мавка. Лісова пісня. *Кіноріум* : вебсайт. 2023. URL: <https://ua.kinorium.com/1538319/> (дата звернення: 08.05.2024).
- 21.Мазніченко О. В., Коваленко М. О. Ілюстрації як форма художнього вираження: дослідження впливу ілюстрацій на емоційне сприйняття літературного твору. *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук* : мат. II міжнар. наук. конф. (м. Дніпро, 17 березня 2023 р.). Вінниця : 2023. С. 257–259. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/25202/1/19-32-PB_P257-259.pdf (дата звернення: 22.05.2024).

22. Манюхіна А., Шульська Н. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги: видавничі норми й читацькі вимоги. *Scripta manent: молодіжний науковий вісник Інституту філології та журналістики*. 2016. С. 152–154. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585109.pdf> (дата звернення: 08.05.2024).
23. Мельник О. Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю. *Наукові записки ТНПУ. Сер. Мистецтвознавство*. 2015. № 1 (33). С. 157–161. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/6039>
24. Мірошник В. М. Ілюстрація на тему: «Художній образ як форма відображення дійсності в образотворчому мистецтві». *Всеосвіта : вебсайт*. URL: <https://vseosvita.ua/library/ilustracia-na-temu-hudoznij-obraz-ak-forma-vidobrazenna-dijsnosti-v-obrazotvorcomu-mistectvi-310920.html> (дата звернення: 29.02.2024).
25. Нестайко В. Тореадори з Васюківки. Велике ілюстроване видання. Книга перша / іл. Р. Попський. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. 216 с. URL: <http://ababahalamaha.com.ua/uk/> (дата звернення: 08.05.2024).
26. Новік Г. В., Земцова П. О. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га». *Теорія та практика дизайну*. 2021. № 24. С. 88–96. DOI: 10.18372/2415-8151.24.16296.
27. Олійник В. Українська ілюстрація: сучасні інтерпретації класичних форм. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 55, т. 3. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-7>.
28. Олійник Є. Дитяча ілюстрація: про технологічні дива і любов до книжки. *Радіо Свобода : вебсайт*. 2013. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24815249.html> (дата звернення: 25.04.2024).
29. Перша ілюстрована дитяча книга. *Видавництво Старого Лева : вебсайт*. 2014. URL: <https://starylev.com.ua/blogs/persha-ilyustrovana-dytyacha-knyga> (дата звернення: 05.03.2024).

- 30.Рахама. Навички візуальної комунікації: повний посібник за 2023 рік. World Scholars Hub : вебсайт. 2023. URL: <https://worldscholarshub.com/uk/visual-communication-skills/> (дата звернення: 25.04.2024).
- 31.Рибченко О. Г. Художньо-змістове відкриття народних традицій в українському театрі на початку ХХ століття (за матеріалами журналу "Нове мистецтво"). *Art and Design*. 2021. № 1. С. 107–119. DOI:10.30857/2617-0272.2021.1.10.
- 32.Роль ілюстрації в дитячих книжках. *Studexpo* : вебсайт. URL: https://studexpo.net/116985/literatura/rol_ilyustratsiyi_dityachih_knizhkah (дата звернення: 08.05.2024).
- 33.Сенчило-Татліліюглу Н., Дячук Т., Литвинська С. Від малюнка до інтерактивності: дитяча книга на початку ХХІ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 50. С. 208–213. DOI 10.24919/2308-4863/50-32.
- 34.Стоянова О. П. Ілюстрація. Цифрове мистецтво. Сучасні реклама та фірмовий стиль. *Всеосвіта* : вебсайт. URL: <https://vseosvita.ua/lesson/iliustratsiia-tsyfrove-mystetstvo-suchasni-reklama-ta-firmovyi-styl-208354.html> (дата звернення: 25.04.2024).
- 35.Таємнича мова кольору. *Natalia Yatsenko* : вебсайт. URL: <https://nataliyatsenko.wixsite.com/kerivnukgurтка/kopiya-moya-ditina-talant-1> (дата звернення: 08.05.2024).
- 36.Удяк Г. Художній образ як центральний компонент структури літературного твору. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство*. 2014. № 19. С. 147–152.
- 37.Улюблені вірші / упор. І. Малкович. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 1994. URL: <https://store.ababahalamaha.com.ua/uliubleni-virshi-series> (дата звернення: 08.05.2024).

- 38.Цаценко Ж. Як побудувати потужного персонажа. *Skvot Mag : вебсайт*. 2023. URL: <https://skvot.io/uk/blog/how-to-create-a-good-character> (дата звернення: 06.05.2024).
- 39.Що потрібно знати про геніальну українську художницю Марію Примаченко. *Amazing Ukraine: вебсайт*. 2020. URL: <https://www.amazingukraine.pro/culture/shcho-potribno-znaty-pro-henialnu-ukrainsku-khudozhnytsiu-mariiu-prymachenko/> (дата звернення: 04.05.2024).
40. Що таке візуальна комунікація та як вона може радикально змінити ваші робочі процеси? *Dropbox : вебсайт*. URL: <https://experience.dropbox.com/uk-ua/resources/what-is-visual-communication> (дата звернення: 25.04.2024).
- 41.Юрченко С. Як створити переконливого та цікавого персонажа: 5 практичних порад. *Method Writing : вебсайт*. 2021. URL: <https://methodwriting.com.ua/cognize/must-know/yak-stvoriti-perekonlivogo-ta-tsikavogo-personazha-5-praktichnih-porad> (дата звернення: 07.05.2024).
- 42.Ярмоленко Ю., Гілевич М. Книга Малечі про інтимні речі. Харків : Талант, 2023. 48 с. *Yakaboo : вебсайт*. URL: <https://www.yakaboo.ua/malechi-pro-intimni-rechi.html> (дата звернення: 08.05.2024).
- 43.Агсоуа Е. Визначення ілюстрації, її історія та види, які існують. *Creativos Online*. URL: <https://www.creativosonline.org/uk/визначення-ілюстрації.html>. (last accessed: 25.04.2024)
- 44.Bang M. Picture This: How Pictures Work. Chronicle Books, 2016. P. 3–15.
- 45.Browne E. Handa's Surprise. New York, NY : Scholastic, 1994. URL: <https://archive.org/details/handassurprise00brow/page/n35/mode/2up> (last accessed: 01.05.2024).
- 46.Creany A. D., Couch R. A., Caropreso E. J. Representation of Culture in Children's Picture Books. *ERIC: website*. URL: <https://eric.ed.gov/?id=ED370570> (last accessed: 22.02.2024).

47. Cruz G. Origin Of The Name Lil (Complete History). *Lets Learn Slang* : website. 2023. URL: <https://letslearnslang.com/origin-of-the-name-lil/> (last accessed: 09.05.2024).
48. Diverse voices: the 50 best culturally diverse children's books. *The Guardian: website*. 2014. URL: <https://www.theguardian.com/childrens-books-site/2014/oct/13/50-best-culturally-diverse-childrens-books> (last accessed: 01.05.2024).
49. Frandsen F. The importance of illustrations in child development. *Booktrust: website*. 2023. URL: <https://www.booktrust.org.uk/news-and-features/features/2023/april-2023/the-importance-of-illustrations-in-child-development/> (last accessed: 22.05.2024).
50. Greenhoot A. F., Beyer A. M, Curtis J. More than pretty pictures? How illustrations affect parent-child story reading and children's story recall. *Frontiers in Psychology*. 2014. № 5. 738. DOI: 10.3389/fpsyg.2014.00738. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2014.00738/full> (last accessed: 22.03.2024).
51. History. *Norman Rockwell museum. Illustration History: website*. URL: <https://www.illustrationhistory.org/history> (дата звернення: 03.04.2024).
52. Kara C. Çocuk Kitapları İçin Karakter Tasarımından Kitap Tasarımına Deneysel Bir İllüstrasyon Uygulaması (An Experimental Illustration Practice for Preschool Children's Books, from Character Design to Book Design). *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*. 2019. № 42. P. 33–50. DOI: 10.32547/ataunigsed.524314.
53. Kosik C. Children's Book Illustrators in the Golden Age of Illustration.
54. Leonard S. Marcus: website URL: <https://leonardmarcus.com/about/> (дата звернення: 10.03. 2024)

- Norman Rockwell museum. Illustration History website.* 2018. URL: <https://www.illustrationhistory.org/essays/childrens-book-illustrators-in-the-golden-age-of-illustration> (last accessed: 02.03.2024).
55. Popova M. A Brief History of Children's Picture Books and the Art of Visual Storytelling. *The Atlantic: website.* 2012. URL: <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2012/02/a-brief-history-of-childrens-picture-books-and-the-art-of-visual-storytelling/253570/> (last accessed: 01.03.2024).
56. Quealy-Gainer K. Show Me a Story! Why Picture Books Matter: Conversations with 21 of the World's Most Celebrated Illustrators : review. *Bulletin of the Center for Children's Books.* 2012. Vol. 65 (9). 488 p. DOI: <https://doi.org/10.1353/bcc.2012.0361>.
57. Roelofs K. Lil Name Popularity Data. *The Bump : website.* URL: <https://www.thebump.com/b/lil-baby-name> (last accessed: 09.05.2024).
58. The Art Of Children's Book Illustration - A Behind The Scenes Look. *Usillustrations : website.* URL: <https://www.usillustrations.com/blog/the-art-of-childrens-book-illustration-a-behind-the-scenes-look> (Last accessed: 02.03.2024).
59. Welcome to Hello Kitty Wiki! *Hello Kitty Wiki: website.* URL: https://hellokitty.fandom.com/wiki/Main_Page (last accessed: 07.05.2024).
60. Why Illustrations Matter in Children's Books. Discover the benefits of illustrations in books for young learners. *Medium: website.* 2023. URL: <https://blog.breadnbeyond.com/childrens-books-illustration-f585f7802eb7> (дата звернення: 22.03.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А. Ілюстрація з бабусею Фрогою

Ліл зростала під опікою бабусі, мудрої чарівниці, яка розуміла її особливість. Старенька чарівниця навчала її магічним заклинанням та розповідала про великі пригоди, що чекали Ліл поза болотом. Найбільше маленьку жабку вразила історія про таємничий артефакт, який надає могутню силу її власнику.

Додаток Б. Ілюстрація з ведмедем

Перше випробування сталося, коли вона врятувала величезного ведмедя від пастки в глибокому лісі. Ліс тут був місцем, де дерева височіли над головою, а листя шуміло відповідями на спів вітру. Ведмідь був велетенським і виглядав, наче живий пагобр. «Дякую, Ліл,— сказав ведмідь, його великі бурі очі запалилися вдячністю, —ти справжня героїня.»

Додаток В. Ескізи сцен з птахами

"Ми неймовірно вдячні тобі, меленька чарівнице, нехай тобі посміхається удача»
— відлітаючи, промовили птахи.

Додаток Г. Сертифікат участі в конкурсі «Сузір'я «Каштан»»

СЕРТИФІКАТ

СУЗІР'Я КАШТАН-2023

Маліцька Дарина

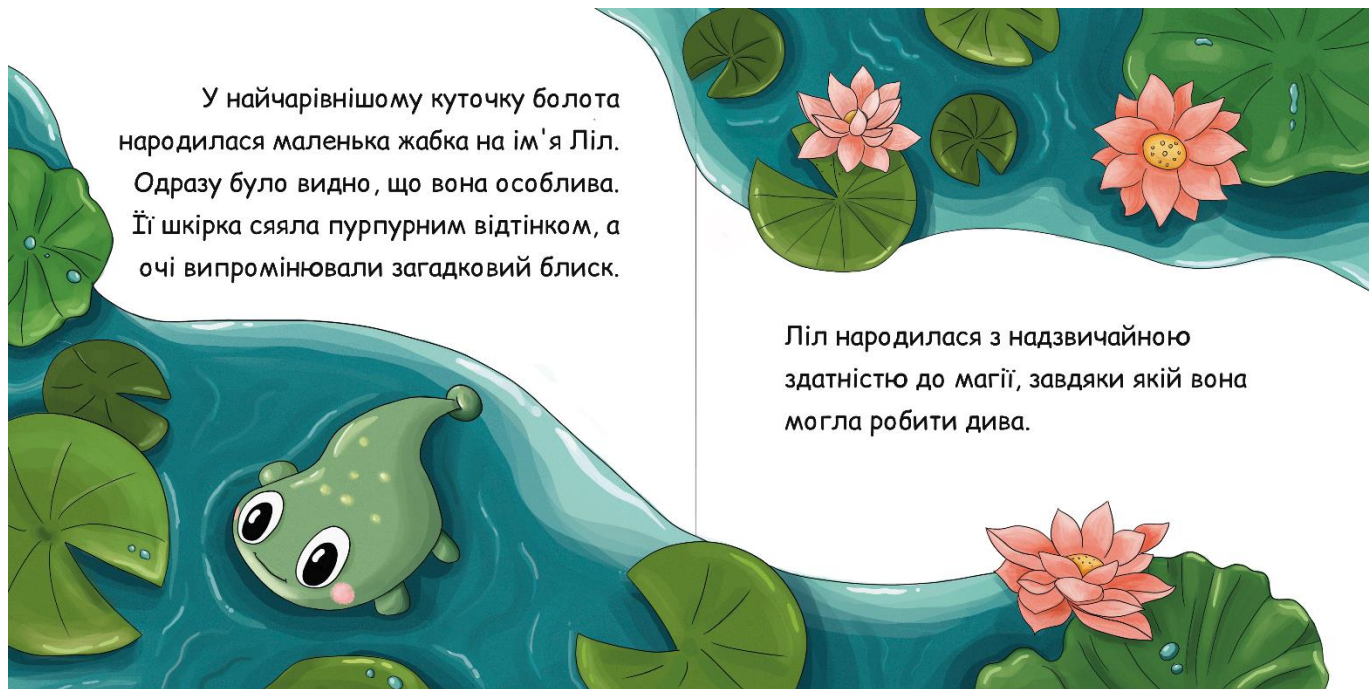
XXI міжнародний конкурс одного образу та
новорічно-різдвяного декору

РЕКТОР

ІВАН ГРИЩЕНКО

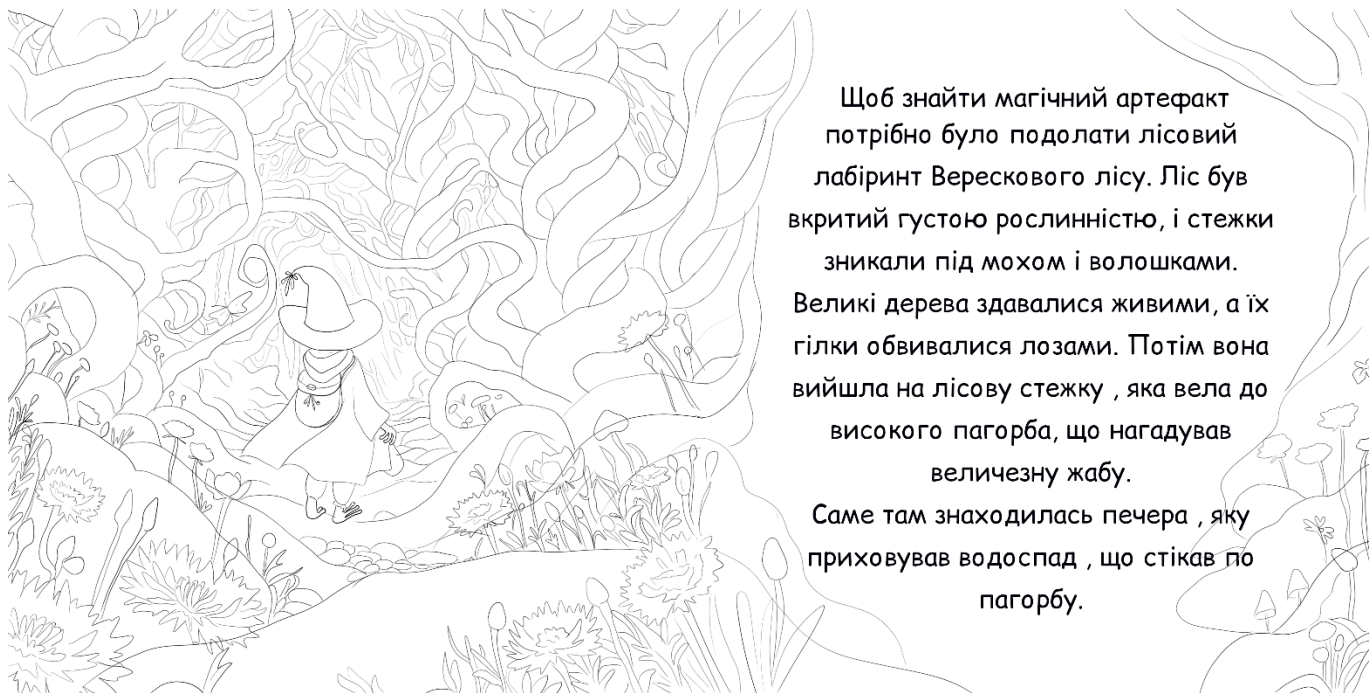
Додаток Д. Ілюстрація болота

У найчарівнішому куточку болота народилася маленька жабка на ім'я Ліл. Одразу було видно, що вона особлива. Її шкірка сяяла пурпурним відтінком, а очі випромінювали загадковий блиск.

Ліл народилася з надзвичайною здатністю до магії, завдяки якій вона могла робити дива.

Додаток Е. Ескіз до ілюстрації лісу

Щоб знайти магичний артефакт потрібно було подолати лісовий лабіринт Верескового лісу. Ліс був вкритий густою рослинністю, і стежки зникали під мохом і волошками. Великі дерева здавалися живими, а їх гілки обвивалися лозами. Потім вона вийшла на лісову стежку, яка вела до високого пагорба, що нагадував величезну жабу. Саме там знаходилась печера, яку приховував водоспад, що стікав по пагорбу.

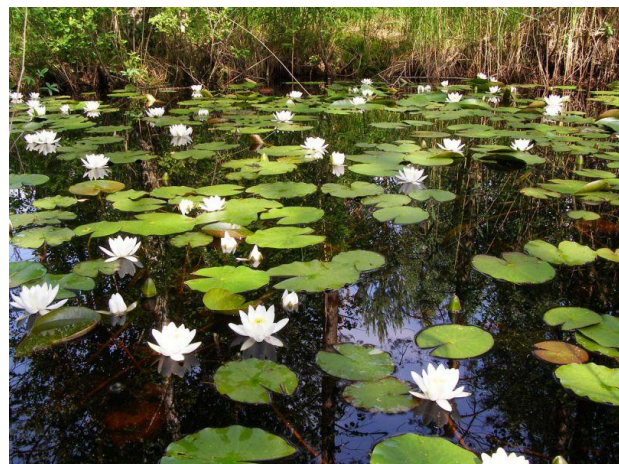
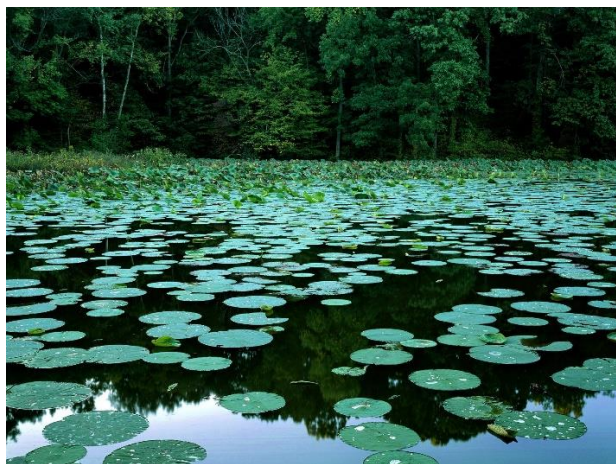
Додаток Ж. Приклади робіт Євгенії Гапчинської

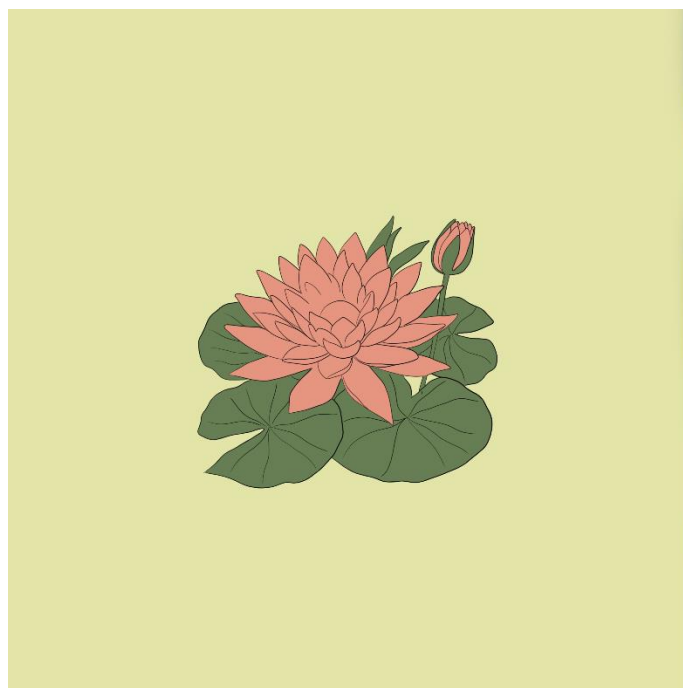
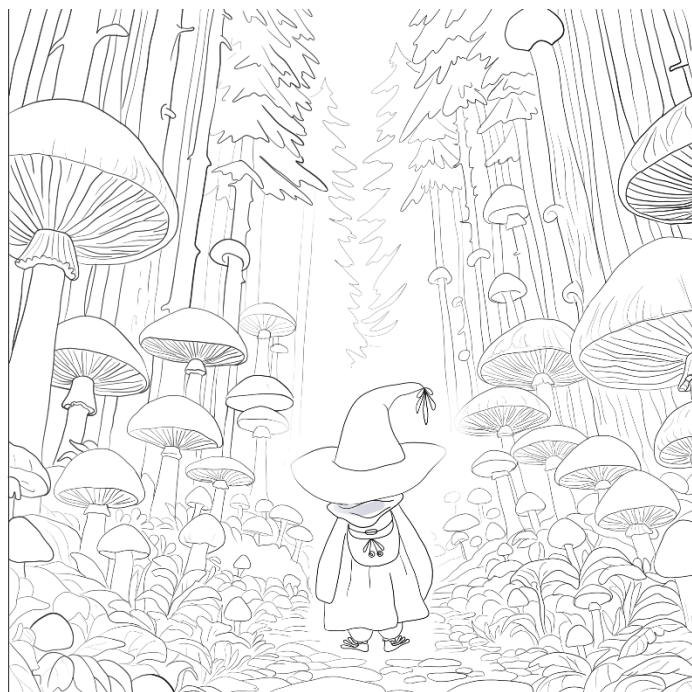
Приклади робіт Оксани Були

Додаток 3. Природа Полісся

Додаток II. Ескіз обкладинки книги

Додаток К. Форзац

Додаток Л. Тези

VII International Scientific-Practical Conference
 19 October 2023
 Kyiv, Ukraine

УДК
 687.01:
 655.523:
 087.5

АНТОНІНА ДУБРІВНА, ДАРИНА МАЛІЦЬКА,
 УЛЯНА БАЛАН
 Київський національний університет технологій та дизайну,
 Україна

АСПЕКТИ МОДИ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

***Мета.** Аналіз впливу модних тенденцій та художнього стилю на створення художніх образів в дитячій літературі, а також на визначення їхньої ролі в формуванні ідентичності та естетичного смаку юних читачів.*

***Ключові слова:** аспекти моди, дитяча ілюстрація, мода, ідентичність дитини, художні образи.*

***Постановка завдання.** Здійснити аналіз аспектів моди, виражених в ілюстраціях дитячої літератури, зокрема, вивчити модні тенденції та художній стиль, представлені в цих ілюстраціях. Визначити вплив цих факторів на створення художніх образів для дітей та їхню роль у формуванні ідентичності та естетичного смаку юних читачів. Використовуючи сучасні методи аналізу та порівняння, виявити спільні риси та відмінності між ілюстраціями з різних періодів та культур, щоб розкрити динаміку та еволюцію моди в дитячій літературі.*

***Методи досліджень.** Дослідження базувалось на загальновідомих методах наукового пізнання, а саме: системно-аналітичному підході у розгляді ілюстрацій; опитування читачів різних вікових категорій та соціальних рівнів; вивченні літературних джерел за темою роботи; порівняльному аналізі ілюстрації в широких часопросторових межах.*

***Результати досліджень.** Проведено опитування батьків та юних читачів і отримані результати дали зрозуміти низку ключових аспектів, а саме:*

- важливість ілюстрації як форми комунікації (переважна більшість батьків звертають увагу на ілюстрації у дитячих книгах, і більшість з них вважають, що ці ілюстрації мають вплив на естетичний розвиток їхніх дітей, що підкреслює важливість вивчення моди в ілюстраціях для дітей);
- свідомість юних читачів в оцінюванні якості зображення (велика частина юних читачів позитивно сприймає модний сучасний одяг у зображеннях персонажів у книгах, і це може вказувати на те, що діти усвідомлюють моду та стиль у візуальному мистецтві);